

KATHOLIKUS ISKOLA

NEPORTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSEGYHÁZMEGYEI TANHTÖRSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE

Felétős szerkesztő: Számpi Pál, képezési tanár.

Kiadótulajdonos: a „Pécségyházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület. — Megjelenik minden hónap elsején.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Pápai-utca 2. szám, havonta a lap szellemi részét illető minden közlemény, hírdetés és reklamációk is külföldön. Az előfizetési és tagdíji díjnak MAGYAR SANDOR, egykori péntados címre Pécs, Szepessy-utca 3. sz. alá küldendő.

Pécs, 1928. augusztus 1.

XIII. évfolyam, 1. szám.

Beköszöntő.

Írta: Komlósy István, pécségyházm. főtanfelügyelő.

Röviden megismétlem azokat, amiket a Pécségyházmegyei Katolikus Tanítóegyesület idel közzgölésén széjjaglólok. Ú mondotam. Ismétlem és hieielem, hogy „nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljak, hanem: hogy én szolgáljak másoknak.“ — Tudók is, ahonok is úgy gondolkozt, mint ennek a hatalmas fészületnek bármelyik hűséges, devek fogja. Érvem, hogy emberek, ügyek, érdekek, fájdalmak, vágyak, eszmények és törekvések nem lesznek idegenek előttem. Hiszen közéleti szolgálatom legnagyobb s talán legértékesebb részét tanár- és tanító-emberök között töltöttem. Lehem a lelkhükkel összenőt. Most legfőjebb az adminisztráció részlethérdéselben jutott hatékonyabb részem. És éppen ezt a lelki közbösséget tanom vezető megbízásomban főszerdétük, átdasos és eredemézes munkásságom biztató, kiinduló pontjának.

Munkásságom — mint mondotam, — hármas irányu lesz. Magyar és katolikus. Ehhez a kettőhöz fog járulni a tanítótság anyagi és erkölcsi érdekeinek munkás, megértő képtéselete. Hiszem, hogy ilyen beállításban sem silahem ki az, ami ennél is jobb — hiszen valamennyien értek vagyunk — nekünk biztatók erkölcsi és tanulmányi érdeke. Ha emeljük a saját erkölcsi, értelmi, társadalmi és gazdasági színvonalunkat — a magyar katolikus tanítgyet emeljük s a nemzetnek szolgáltunk.

Azt máris látom, hogy Egyesületünk életképes. Választmányt üléstünk, majd közgyűléstünk — a tagok nagyon meleg és nagyszámú érdeklődése mellett a hérdéselneki és törekvéseknek olyan gazdagságot vetelle fel, ami sok munkát fog adni, s amik — és ez a jó — a tanítótság és az iskola napl szűkségeiből odódtak. Tanfelügyelői működésém és egyesületi előnöhi tisztém egymást kölcsönösen kiegészítik és támogatják. Hérek is mindenkit: bizalommal forduljanak hozzám.

Az esperesi körök eddig beérkezett és eddig átdolgozott jegyzőkönyveiből szintén eleven élet lüktet. Ma délelőti olvasatom olyan espereskerületi tanítgyűlései jegyzőkönyvet, amelyek harszólóan egyszerűen hánom építés módszertani előadásról számoltak be. Valamennyit megheszélés követte. Nagyon jó jel.

Egy másik jegyzőkönyvben az elnök megnyitja lelhem szunnyadó gondolatait hozta formás kifejezésre. Ha azt akarjuk, hogy a tanító ne legyen másodosztályú polgára a magyar intelligenciának, magunknak is elsőosztályú embereknek kell lennünk. Jömodorú, kellemes, nem hajlongó, de nem is átelt, elkapott, komoly úriembereknek, jó családopálnak. Hivatásunk hűséges, kötelesség-tesztítő napszamosainak. Ez az egyik út. A helytállás a társadalomban és az iskolában.

A másik az egésszéges alapon történő szervezkedés. A hivatalos út a nagy összejógo érdekek képtéseletére, a jömerülő kérdések tisztázására, új szűkségeket úszert megoldására nem mindig alkalmas. A tekintély és a törvény, díjelekek és hegyományok túlságosan ránk nehezdenek. Az érdekképteselet személytelen és éppen azért függetlenebbé és általánosabbá teszi a törekvéseket. Ezért helyeslem én Egyesületünk működését és helyeslem azt is, hogy a Katolikus Tanítók Országos Szövetségébe bekapcsolódjunk.

Vége is nekünk egyfénleg és intézményileg sok megoldandó problémánk van. A magyar katolikus tanítgynek evezredes hegyományai, intézményei és aspirációi vannak. Követelési és fejlődési fokai. Azokat meg kell érdentünk. Ezeket ki kell elégítenünk, hogy egy másodíki bulvárium, vagy a szűkségeink, szükségleteink, realitátiámanak, szociálisita demagógiának rohomszapatiai készületlenül ne találjanak bennünket.

Jó tanítók, jó iskolák, jó ruha, jó lakás, tisztességes fizetés, fejlegem és törvény-tisztáletel rá fognak segíteni bennünket.

A tanítótól mindent, a tanítónak semmit.

Ebbe a mondatba lehet összefoglalni a magyar tanítóság mai helyzetét. A tanító nem csak tanítva a gyermekeket, hanem nevelje is, mert a szülőinek erre nincsen idejük. Tanítva őket életrevalóságra, élelmességre, gyakorlati ismeretekre és ugyanakkor nevelje ideálisanra, hazafias befelőlásúra. Minden órájál áldozza fel a jövő nemzedéknek. Tudása haladja a korral, de arra, hogy tanújon, könyvet nem kap, venni pedig nem tud. Tarlóson letehtetly, de azért járjon rongyos ruhában. A gyermekesereg lelkét, mely már színtelen megterjedt a rohadásnak indult társadalom mérge, tisztítsa meg. A fejlődéssel generációkban menne meg a jövő. Végezzen messiasai munkát s önmagát is lementsen csodát: találja magát és családját új kenyérrel és két hallal — ha ugyan jut rá — egész éven át.

És így neki, ha panaszkodni, ha kérti mer. Nem jere, amikor Csik József, képviselő a kántorantók ügyében interpellál, egy bőbes honatja közbeszólás formájában azon véleményének adott kifejezést, hogy a tanító csak azért kért a magasabb fizetési osztályok megnyitását, mert munkájának árak akarnak lenni. Mennyi lennének, rosszindult, mennyi félreértés van ebben a hanuzgúli fejeletet névnyenben! Igaz, hogy a tanítóság hosszú időn át kitarótan húsdórt a VII. és VI. fizetési osztályok megnyitására, de ebben a küzdelemben sohasem vágyott sem a méltóságos, sem a nagyságos címre, hanem csak a *liszteléses*, a *megérdemelt kenyérre*. Kenyeret kér a tanítóság és abból is csak annyit, amennyi *munkabírásának fenntartásához* szükséges. Kenyeret kér a tanítóság, mert dolgozni akar. A tanítóságot nem kell külön jelenléti díjjal vallati kötelességének teljesítésére csalogtatni. A tanítóság teljes odaadásal *akar* dolgozni a nemzetért, az egyháznak, a magyarságnak, a magyar kultúra emeléséért. És a tanítóság, a nemzet legszerényebb osztálya, a főle fejéret címétől már előre lemond azok javára, akik röstel-nének az egyzereti, a mások hibájából kopott ruhában járó néptanítóval egy címet viselnek.

De megnyugodhatik már az agyódó honatja. Nem lesznek a tanítókt se méltóságos, se nagyságos urak, mert „szanálták” őket. A múlt eiben nagy önméltal fogadta a tanítóság a kormány azon intézkedését, amelylyel — bizonyos korlátozások mellett bar, megnyitotta számára a VII. fizetési osztályt, igaz, hogy ebből a hifelekvezeti iskolák tanítói először kimaradtak, de az Országos Szabvácsy sok utánjárással meggyitotta nekik is a kapút.

És eméldott egy év, jött az aranyévnyitás és megjelent az, kir. minisztertervezlet 5/00 1924. M. E. sz. rendelete, amelynek 3. sz. kimutatása közli a tanító-

tanítóknak, továbbá az alsóbbfokú gazdasági szaktanítókt és tanítónőknékné juttatásáról. A kormánykoronában megállapított fizetésés. De ebben a kimutatásban a VII. fiz. osztály már nem szerepel, mert a kormány az VII. fizetési osztályt *bejárja a tanítóság előtt, abba tanító többé be nem jutat.*

Ime a nagynevezhen megszerzett és megadott jog sorsa: egy év múlva, minden szón nélkül elvezzi a kormány. És most felmerül a kérdés: *miért?* Talán egy év alatt arra a meggyőződésre jutott, hogy a tanítóság nem érdemli meg a VII. fiz. osztályt? Vagy talán kevesebb lett az időn a tanító munkája, mint volt a múltban? Vagy talán a VII. fiz. osztály illetményeivel „*agyon*” van fizetve a tanító? Avagy talán az a pár tanító, akinek joga van a VII. fiz. osztályra, csödbe juttnak az államháztartást? — Nem tudom melyikkel fogják idokolni a megadott jognak egy év után elvételét, de a lelkenem úgy érzem, nem messze jaro az igazságtól, hogy ha a tanító okot a fentebb említett fizetési közbé-szólásához hasonló jelenségben keresem. Nem tudom az okot másban látni, mint a *feltételeksegben és a tanítói munka lebecsülésében.*

Nem mehetünk el szó nélkül ez indoklatlan jogfosztás mellett, mert ez az annyi sérelmet ért és zsebre vágot tanítóságot elkedvetlenül a kulturumunkától a új péték a nemzet ellen. Vétel leltán a sód asztalhoz és anélkül, hogy megdolgoztak, hogy gyermekkoruk abc-mestereinek becsületét alaponkára nélkül nem juthattak volna oda kivenni a tanítóság szájából a már betett, de még meg sem rágott falatot. Vétel ez a jogfosztás akkor, amikor a kultuszormány rendelettel utasítja a középiskolákat arra, hogy rönvédekkel a tanítói pályára búsdítsák. Vétel ez a jogfosztás akkor, amikor csak a címekért agyódó honatják testnevelést és iskolánküüli törvényeket szanaznak meg, amellyekben a tanítóság kulturumhátyra számítanak és amelyeket éppen a tanítóság s munkásságára alapoztak. Vétel ez a jogfosztás akkor, amikor egy zsestet háború és egy kommunizmus irtozásos rombolás után a közelemény, a kuluszaminiszter, az egyházi hatóságok, a nármegyek és a falvak vezetői mind a tanítóságnak iskolák és iskolán küüli tanító és nevelő munkájától várják a nemzet sorsának jobbfordulását, a zsebb magyar jónót: Nagy-Magyarországot.

Meg kell érteni a garasoshód pénzügyi kormánygal, a feltélenykedőkkel, a tanítói lebecsüléssel, sőt ha kell, Smith úrral is, hogy *a ma magyar tanítójának munkája olyan munka, melynek becsületét jutalmazásai a nemzet léteéréke parancsolja.*

SZÁMPL. PAL.

A Pécsyvármegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület 1924-ik évi rendes közgyűlése.

Julius hó 8-án tartotta egyesületünk ezúlv rendes közgyűlést, melyen fontos kérdések, dicserendő törekvések kerültek szőnyegre, a szép számban megjelent tagok állandó érdeklődése mellett.

A közgyűlést reggel ½6 órakor szentmisze előzte meg, melyet Homolay István hánonok, ehm. főtanfjgyelő, egyesületünk egyh. előke mulatótt be az úrnak a Szűkhes-egyház népolatánál. A sz. misze alatt *Glaft* Adolf, gyakorlóiskolai tanító művész orgonajátéka emelte a lelkeket a Magasságot jelé.

A püspöki tanterv revizója.

Sz. mise után, 8 órakor, az egyesület keretén belül működő *moderata* tanf. szakosztály tartotta meg ülését, melynek tárgyszorozatán a püspöki tanterv revizójának kérdése szerepelt két előadásban. Az úlést *Szentkirályi* Ede, ig. tanító, a szakosztály előke nyitotta meg, majd átadta a szót *Számpl* Pál tanítóelőadóintézeti tanárnak, aki a püspöki tanterv revizójának általános irányzását fejtegette, a hallgatóság ének érdeklődése mellett. A jelenleg érvényben levő 1905-ös „Tanterv és Utasítás” és az ennek alapján készült püspöki tanterv általános hibáit és hiányait ismertette, határozati javaslatot nyújt be, mely szerint:

Kéréssek jel a Kath. Tanítóegyesületk Orsz. Szabvácsy, hogy a jelenleg érvényben levő püspöki tanterv revizójának kérdését, tekintet nélkül a készülőfélben levő állami tanterv megjelenéséek időpontjára, — az egyesületék gyűlésein tárgyalandó tételül és értekezés lépve a Kath. Tanügyi Tanács-csal, lehetőleg úgy készítsé elő a revizói munkáját, hogy az az állami tanterv megjelenése után rövid időn belül befejezhetőhessék.

A revizói általános szemponjtjai a következőkben foglalja össze.

1. Legyen az új tanterv *realis*: vegye figyelembe az egyéni és a néplek fejlődésének törvényeit, a szükségleteket és a rendelkezésre álló időt; emellett adjon módot a *nevelési* szemponjtok gyakorlati megvalósítására.

2. Tűzze ki teljes szababóssággal a kath. népiskola célját. (*Kath. öntudat*)

3. Tekintettel arra, hogy a nemzet gazdasági állfolyása csak egyszékes, munkabíró tagokkal lehetséges, tekintettel továbbá a néptönik körében uralkodó egyhétre és a még mindig düvürrúsásokra, az emberlannal kapcsolatos egyszécséggat emelje ki a természetrajz és természettan anyagából és mint önálló tárgyat állítsa be a népiszkola tanulmányi rendjébe.

4. A kézimunkatantás óráit állítsa be teljes határozabóssággal az általános óratervbe és ez valamó módon gondoskodjék arról, hogy a munkához szükséges anyagok és eszközök rendelkezésre álljanak.

5. Népünk *realis tudásának emelése céljából* teremisen egyszécséget arányt, helyes egyensúlyt a humánus és *realis* tárgyak között. (A jelenleg püspöki tanterv szerint a teljesnev osztott iskola hét 150 órából 92 óra jut a humánus tárgyra, 36 a *realis* tárgyra és 22 az egyszécségre. Az osztaltan iskola hét 31 órából 19½ a humánus tárgyra, 6½ a *realis* tárgyra és 5 az egyszécségre.)

6. A *többltemelés* szempontjából úgy alakítsa át kath. iskolákat egész tanulmányi rendjét és belső életét, hogy ez a *többltemelés pedagógiai következményeinek*: a tanulómegek fogabóssággal a magasabb szempontok iránt, a gyermek közvelemben előhészése életvitabására, a növédek bevezetése magába a munkába, a közös munka iránt való lelkihezesség, kifejllesztésére alkalmas legyen.

7. Legyen gondja arra, hogy a tanítás és nevelés egész vonalán végigvonuljon Nagy-magyarországot át határozabó való jogunknak tudatos ápolása.

8. Adjon a tanterv mellé *utasítás*, mely a kath. tanítóság élét terén mindazon módot és eszközöket amelyekkel a kath. népiskolák kitűzőtt célja a *leghedvesítőlembb* körülmények között is elérhető.

A szakosztály ennek határozati javaslatát teljes egészében elfogadja a rögtön átadja a gyűlésen jelenlevő *Kocsán* Károly jó-íttárnak.

A második előadásban *Russinszky* József ig. tanító nagy készséggel tárgyalta a revizói kérdést *tárgyi* szempontból. Mint agránálamban a hitlan, irás-olvasás, számolás és a gazdaságtan-tantást óhajítja *alapul* venni. Ismertette az osztaltan iskolákra vonatkozó törvényzetét, mely az eddigi 29 órával szemben csak 26½ órát tenne ki. Nem helyesli u. i., hogy a gyermek naponta 6 órát üljön az iskolában. Végül ismertette az egyes tárgyak keretében bevezendő anyagot.

A hozzászólások során *Róssa* György kir. a-tanfjgyelőtől kaptnak igen értekes és tanulásos gondolatokat. Fejtegetését szerint a tanítóság tapasztalatai és a modern pedagógiai elvek is azt mutatták és igazolták, hogy Russinszky a földrajz nyelvetan és történelem tanítására kevés időt vesz fel. „Tekintettel az idő előhaladottságára, elnök indítványozza, hogy a hozzászólásokat

fejlesztik be és inkább tegyük meg azokat az útra vezető „Katholikus Iskolák”-ban, hogy ezáltal az egész megye minden tanítói bekapcsolódhassék ezen fontos kérdés megvalósításának munkájába. Az indítvány egyhangú elfogadásával a szakosztály ülése véget ért.

(Hogy a hozzászólásoknak konkrét alapokat és irányítást adjunk, a legközelebbi számunkban hozzuk a püspöki tanterv reviziójáról tartott előadást. — Szerk.)

A tulajdonképeni

közzgyűlés

10 órákor kezdődött, melyet a „Hírszeveg” elnevezése után *Homócsy* István kanonok, ehm. főtanfelügyelő hatalmas beszéddel nyitott meg. Beszédeiben, amelynek néhány gondolatát lapunk vezető helyén megismell — kiemelt, hogy új munkatörvény életének jelentős változását jelent, habár eddig is állandóan a pedagógiai szolgálat fontosságát és tanügyi adminisztrálás révén, a tanítósághoz szep, boldog és berejtekies emlékek fűzik és a velük közös eszményei, törekvései és munkája eredményes működését helyezik kiáltásába. A Mesternek Mestereinek legje szerinte óhajtja betölteni köteletét: „Nem azért jöttem, hogy nekim szolgáljak, hanem hogy én szolgáljak”. A kath. hit, hazafiság eszményeivel fogja szolgálni az egyházi tanügyi szellemi és anyagi részét egyaránt. A tanításgás érvényesítésének újját az egészseges szervezkedésben, a becsületés, munkás és tartalmas tevélységben látja. Előfeltelete ennek az újgat í helyzetét megkötés a kitűzés az önbiztosítás egyik formája az ónnek támogatása. Az Egyház szellemi és anyagi fejlesztés tanítványok közötti. A cél örök: jellems emberek nevelése, de a megváltozott időkhöz kell mérni az eszközöket. Az eszmények, törekvések és a főintézmény, az Egyház, változatlan, csak munkáját és azok munkahelye változott meg. Az Egyház kulturálisnak nem tevélységéről í, a kath. iskolák létezősége sem számít meg, de igenis megvárni a rossz tanítónak, a rosszul fizetett tanítónak, a dűledező iskolapületeknek a létezősége. A kath. iskolák ebben a pillanatban nincsenek vesélyesztetve, est az időt fel kell használni arra, hogy az iskolák minden irányú fejlesztése által olgassák minden irányú fejlesztése később sem vegye el. Ha mi ohat nyújtunk, ha a tanításnak, a nevelésnek, művészet, apostolatát mutatjuk fel, akkor nem fog elvenni, de többet, jobbat kell nyújtania az eddiginél. A célhoz vezető gyakorlati leme-reket is keresni kell. A hatalom, a közeggyezés emberével a legjobb viszonyban akar lenni, az iskolák ellenőrségét a kath. tanfelügyelőggel, mint társasbánsággal korlölve óhajtják gyakorolni. A pap és a tanító o-

szonyáról szöveba hangsúlyozza, hogy a hét-nyolcórás órái nem módosítsák az ellátásukat, lehet a számszokás, a kath. nevelés hagyományait összeforrasztalnak. Ha szükség lesz rá, ó egyenlőt fog. Mint vezető nem fog egyenlően bánni méltóval és méltatlannal, mert ez gyengeség. Emberek lehetnek formátólól megértő lélekek fog bánni s ha néha vihart is fog kelteni, ez csak azért lesz, hogy tisztítsa a levegőt.

Beszéde végén meleg szöveba üdvözli a kath. tanfelügyelőség képviseletében megjelent *Boldis Deász dr.* és *Róssa György* kath. s-tanfelügyelőket, majd a Tanítóegyesület Orsz. Szövetségéről megjelent *Hocsán Háröly* felhívást.

A zárgó tapsoshr és lelkes éljenzés lecsillapítottá *Horváth Ignác* székszárdi titániós, az egyesület ulági elnöke, majd *Somssich Sándor*, keszül titániós, egyesület elnöke. Időközölték az ehm. főtanfelügyelő és mondották köszönetet hatalmas beszérszöveba.

A közzgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el *Horváth Ignác* indítványát, hogy a pap felleggyakorlatok miatt távol levő püspök úr Önagyméltóságát az egyh. elnök útján a legnagyobb hódoló tisztelettel üdvözölje az egyházmegye kath. tanításága.

Az ehm. főtanfelügyelő fenkölt programja kapcsán *Róssa György* kath. s-tanfelügyelő szintén pár szóval fordul az egyházmegye tanításághoz. Hangsúlyozza, hogy az elhangzott iránylegek tökéletes voltához szinte nehéz valami hozzátenni. Mégis 30 évesen tenitö megvárni farsalgyából szeretne egyet-mást írta adni az iméi a falokba székszöveba tanításághoz. Beszöveba itt mit pályaválasztásról tanításághoz. Beszöveba a tanítók vezető csillagát szeretné előlöröba küldeni a minden ténykedésünk foglalatát képező *höltesseggyeljesítés* érzetét. A rögsöt talaj, melyen járunk, egyre megvérszeba bünkület, de a költésseggyeljesítés törhetövé teszi nekünk a földjalmat és átsegít egyjöhöltessegenek látszó nehézségeken is. A tanító egyik keszében *langpollast forgasson* a hazafis és a vallásos gondolat védelmében, a másik keszében pedig a *hódos felhívás lobogaton*. Egyformán szükséges a hódos, ha népünk lelkiét átförmánni akarjuk, ha azt akarjuk, hogy öntudatos, isztenséj, embert szerető és egymást megbecsülöba tudó polgárszöveba legyenek a jövöben. Dögöl az önképesít, mint a boldogulás nélkülözhetetlen alapfelteletek hangsúlyozza. Akarjunk jövöbe közzgyűlés között is ragadjunk meg minden alkalmat ennek elérésére. Önmémmé léfj, hogy az említett irányékek jörszék eleveben jelenkeznek a tenitöi társadalmában, köztjára kifejölödsüket s e jeben toldalozza a kath. tanfelügyelőség szöveba üdvözletét.

násus céljaira, a közzgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadta. Ez indítvány kapcsán *Jahab Béla dr.* tanítóképzöintézet igazgató *harminc milliórd*, *Báter János*, egyesületi titkár ez évi tiszteletdíját, 500.000 k-t ajánl fel az internátus céljaira.

2. *Jahsis Sándor*nak a nemzetiégségi iskolára és a Somssathlaira vonatkozó indítványában a közzgyűlés többek hozzászöveba után, úgy határoz, hogy a magyán nyelvi oktatás leltérség megindítását fenntartandó és támogatandó, továbbá panaszal el Kath. Népszövebaelségnél, a m. kir. belügyminiszterhunnal és az Orsz. Szövebaetségnél, a „Sons-tagblatt” c. hetilap indokolatlan akciója miatt, megtiltani a nem nyelvi oktatást akarja a

Püspöki rendeletek

A jölyö évi VI. sz. püspöki körlevél az alábbi rendeletek hozza:

1943.1924. A Szent István Társulat által kiadott tanítványok használati az el. iskolákban.

Bár 1909. évi 3645. sz. körlevéllel rendeltem, mely szerint csak a Szent István Társulat kiadásában megjelent tanítványok használhatóak a jennhatóságom alá tartozó összes rek. elemi népiskolákban, ma is teljes egészében érvényben van, mindazonáltal fölül öltároló értesültem, hogy a hatóságom alá tartozó egyes r. kath. népiskolákban jennhatározott rendeletömtől elterelő más kiadású tanítványok is vannak használatban. Ép azért a költö ellenörzés szempontjából utastom a jennhatóságom alá tartozó összes plébános, isk. igazgatókat, hogy jellen rendelkezésem köztöszövebaletöl számatölt nyolce (8) napon belül, sürgétes beadványsa nélkül, az igazgatók által tartozó rek. elemi iskolákról külön-külön a következő kérdésekre pontos és kimerölö jelentést terjesszenek: be egyházmegyei főtanfelügyelőségemhez:

1. A jellenleg használatban levő tanítványok köztjára melyek nem jellennek meg a Szent István Társulat kiadásában?

Harminc milliórd adomány a szepfemberben meggyölö Marianum-öföthonra.

Az 1924. év jelentös jördalotot jöent az imárr százezes püspöki tanítóképzöintézet életében. A sokatig nélkülözött tanítóképzöintézet internátus kérdése — melynek tervezete már 1914-ben készen volt, de megoldást a háború a maga szövebaüny gazdasági pusztításával beláthatatlan időre lehetelenné tette — egy jöságos kéz sorshatörös gesszövebausa folytán megoldást nyert, amennyiben *Wurstler Jösef dr.*, nagyprepost úr Ömölö-

német és vegyeslaköseségü közzgyűlésben ötalánostant.

3. *Hering Jösef* azon indítványát, mely szerint kéréssek fel a vármegyei hatóságok, hogy a megyéspüspök úr Önagyméltóságának azon rendeleteit, melyek a politikai közzgyűléseket is érintik, a vármegyei hivatalos lapokban közzgyűlés nélkül szövebaekjének, a közzgyűlés a magáéba teszi.

4. *Rúzsinszky Jösef* azon indítványát, mely szerint kéréssek fel a vallás és közöhatóságú m. kir. miniszterium, hogy az iskolai mulatások bírságolást már a következő 1924. ts. évre aranyarparitásra emelje, a közzgyűlés magáéba teszi. Ezzel a közzgyűlés véget ért.

2. Az 1924. ts. tanévüre mely más kiadású tanítványok bevezetése van terbebebe?

Fenti két kérdés jeleletlenül a tanítványok címe és a számszöveba neve az egyes östalyok jeleltetésére mellett jeleltendő.

Egyben szövebaigazn érdelemem, hogy a jöny 1924. ts. tanévöl kezdöddé jelelté nélkül a Szent István Társulat kiadásában használatosnak tanítványok s ha a Szent István Társulat egy vagy más tekintetben nem elegítetné ki a tanítványok iránt támasztott igényeket, ez esetben jellen jellenessé kapcsolalban a plébános, isk. igazgatók megjelelt indokolatl terjeszkék öio.

Tudomásunk szerint e rendeletet a következő körlevélben ugyane tárgyban öltö rendeletet jögy követni, melyet azért közzgyűlés, hogy az ebben öltönt jelentéseitelenek az érdeket iskolagazgatókat már most, az e rendeletben költöantókat eggyedjéleg megjeleltessenek. B. rendelet jölyhija az összes plébános, iskolagazgatókat, hogy jellenessé azt is, hogy az 1924. ts. tanévüre mely, a Szent István Társulat kiadásában megjelent tanítványok keszék bevezetö? Bkénit lehet minden iskoláról jöentes teendö s a tanítványgyeköz bekövetendö meg akkor is, ha a használt tanítványok mind a Szent István Társulat kiadásában.

szempontból. Testnevelés az iskolában: tanterv, helyiségek, felszerelések kérdése; módszeres testgyakorlási óra az osztályon iskolában. Az évszóró tornanappal nevelő értéke. Szünidő testnevelés. A tanterv munkája az iskolát alkotó ifjú kor testnevelése terén (Központi egyesület, iskolán kívüli népművelés.) A tanító munkája a társadalom felvilágosítása. Az iskolafelntartókban kötelességek teljesítése való szerelése. A tanító viszonya a testnevelési

Egyesületi élet.

Hire számíthatunk? Kartársaink közül azokat, akik a vármegyei főrendihatóságok tagjai, igen kérjük sziveskedjenek azt egyesületünk iródjában, Pécsey-utca 3. szám, bejelenteni. Hart érdekelnek megítélésük, hogy tudják, azok képviseletére kire, hol és mikor számíthatunk.

His területen, de mindenkiről és mindenről! A Katholikus Iskola hűséges türe akar lenni a pécseyházmegei kath. tanítószög szervezeti és társadalmi életének. Ezt azonban csak úgy fogjuk elérni, ha t. kollégáink tudatossáikkal fölkeresik. *Kérünk is mindenkit, hogy adjanak számot minden hullámmunkájukról, ami nem a szoros értelemben vett iskolában folyik.* Terünk ugyan nagyon szűre van szabva, anyagi erőink korlátoltak, ennek dacára meg fogunk emlékezni minden bekiáltott értesítésről.

Másfél arany korona lesz az évi tagsági díj. A jövő évi költségvetés kapcsolatosan szükségessé vált az alapszabályokban megállapított járulékoknak a mostani viszonyokhoz mért megállapítása, illetőleg felemelése. Erre vonatkozólag a közgyűlés a következő határozatot hozta:

1924. július 8-án tartott közgyűlése határozta emeli, hogy az alapszabályok 11. §-a által elért 3 Ft tagsági díj érségben tartása mellett, tekintettel a valutáris viszonyok megváltozására, minden egyes tagra másfél aranykoronának megfelelő pótdíjat vet ki, melyet az 1924. évre 30.000, azaz harmincezer koronában állapít meg. Ugyanennek évi, meghibásítottól pontos megállapítását a harmadik által megállapított hűlés tekintetbe vételével, az *előzőeszere vissza* a közgyűlés. Azt a jogot, hogy a tagdíjak közzéadását útön is behajtható legyenek, ez így valósítva évi díjra is kiterjeszti a közgyűlés.

Tekintettel a valutáris viszonyok változására, fólhatalmazza a közgyűlés az igazgatóságot, illetve az elnököket, hogy az alapszabályok 28. §-ának 1. pontjában és a 40. §-ban

szervekhez: Orsz. testnevelési tanács, főrendihatósági és házassági testnevelési bizottság, testnevelési felügyelő. A tanító szervezete a társadalmi testnevelésben. Kiutazások, indítványok. Jutalomdíj: 300.00 K.

A pályamunkák beadásának határideje **1925. április 1.** A pályamunkák neveléséről, a szerző nevet rejtő jelleges boríték kíséretében **Báler** János, egyesületi titkár címére (Pécs, Gyallo-u. 5.) küldendők.

foglalt 100 K helyett 50 valótízalt aranykoronának megfelelő összeget utalványozhasson ki. Ennek megfelelőleg fólhatalmazza a közgyűlés a főpénztárosi, hogy az alapszabályok 43. §-a szerint ne 100 K-t, hanem 50 valótízalt aranykoronának megfelelő összeget tarthasson magánál.

A valótízalt összeg megállapítását úgy célból ruházta át a közgyűlés az elnökségre, hogy az minden év január hónapban megállapítván, a hivatalos lapban közzétetésének s legkésőbb május végig a köri pénztárosok úján %, részben a közpönhöz, %, részben a került pénztárakhoz befizethető legyen.

Drága, drágább, legdrágább! Furcsán hangzik így egymásután és a három szó, de rögön lesz értelme ennek a fogalmazásnak. Drága a papíros, még drágább a nyomás, tehát drága a mi kis lapunk, de legdrágább és legértékesebb nekünk a kath. tanítószög közszelleme. És éppen ez a legdrágább az, amelyet szolgálni és megteremteni akarunk. De mivel drága az újság, fízteni pedig kell, kértünk mindenkit, aki még nem küldte be az előfizetési díját, minél előbb küldje be. Mennyit? Nem sokat: 14.000 koronát. Hon? Magyar Sándor címére: Pécs, Szepessy-u. 3.

Részvételünk az Orsz. Szövetség munkájában. Közgyűlésünkön Hocsán tárgyunk, fólhár beszámolt az Orsz. Szövetség munkájáról. Ez a beszámoló azt mutatja, hogy ebben az egészséges szervezetben eleven élet létezik, mely eredményekben is nyilvánul. De miéket az egyéni életnek is anyagi erőkre van szüksége, amelyekből a belső erőket asszimilálja, úgy a szervezetnek is szüksége van külső erőkre, amelyekből táplálkozik. Ezt az erőt a Szövetség tagjai adják. Ép ezért ezután is felhívjuk barátainkat, hogy — válasszámányunk határozatahoz képest — lehetőleg mindenki, személyesen lépjen be a Szövetség tagjai közé.

A példa vonat! A bonyhádi esperesi kör lelkész és tanító tagjai, a kör június 5-én

tartott tavaszi gyűlésén, 1870.000 koronát gyűjtöttek és küldték be a balatonlellyi „*Üdülőkörünk*” céljaira. Idegitattuk a bonyhádhoz állózatosságát, mint nemcs példát, hogy a maga vonzóerejével a többi köröket is hasonló eljárásra serkenesse.

Egy indítvány sorsa. A Pécseyházmege. Rt. Tanítóegyesület j. évi júl. 8-án tartott közgyűlésén benyújtott indítvány eredményeképp közölte, hogy Somogyvármegye alispánja felajánlotta, hogy a tanügyi és közérdeklő rendeleteket a vmi. Hivatalos Lapban hivatalilag közzé fogja tenni. Baranyavármegye alispánjának ugyan nem áll módjában a szóban fogott rendeleteket a vmi. Hivatalos Lapban közzé, de a szésségben felajánlotta, hogy amennyiben vele a püspöki rendeletet közöltetnek, módját fogja találni annak, hogy erről az érdeklő közegek tudomást szerezhesenek.

Az egyesületi főpénztáros közleménye. Nyugtázások: Salágyi Kornélia Befolygód 20.000 K, Táschek Anna Koppány-szántó 720.000, Értényi esperesi ker. 140.000, Bereck János Hird, dr. Kéthelyi József Pécsey-várd, Vizi János Püspökszántó 28—28.000, Márótos Ferenc Püspökszenterecsébet, Radó Dezso Bekecs 56—56.000, Sebő Pál Cihó 42.000, Koppány István Nagyhöngyi 8.000, Tihanyi János Abaliget, Fehér Ferenc Bükföld 14—14.000, Róm. kath. isk. pénztár Nagyhajmás, Fadd, Koppány-szántó, Palotabozsok, Gerényes, Vajszló 14—14.000, Döbrököz kétszer 14.000 koronát küldött.

HIREK.

Bücsüsztó mondunk e helyen eltaoított vezérünknek Beck Lajos kanonoknak, akit a Gondviselés és előjáróink bölcsessége más működés ténre szolgált. Rövid idet volt közöttünk — s ő tudta ezt — de ezen rövid idő alatt is megismerjük aranyos jó szívét, mely csakhamar kedves szeretetbe fogadott úgyszólván mindnyájunkat. Szerevetelt, megrésszel, — mint szerető atya, — intette ügyeinket. Bármikor kopogtatunk is be hozzá, mindig volt számunkra kedves szava, őszinte jótanács és mi láttuk, hogy igaz öröme szolgál, ha jounkra munkálkodhatott. Most elvált fölünk, de úgy érezzük, hogy a szeretet szála nem szakadt el s bücsünkben is arra kérjük, zárjon mindnyájunkat olyan kedves emlékezéssel a szívűbe, mint ahogyan mi emlékezünk rája.

Pro Ecclesiae et Pontifice érdemrenddel tüntette ki Szentiséges Atyánk az év folyamán két kiváló tanítónkat: **Híres** József tevel rti. fog-tanított és **Reisz** András nyomai községi tanított. Mindkettő hosszú évtizedeken keresztül igaz katolikus öntudattal és kitartással, őszelen fáradozással dolgozott a katolikus nevelés, a katolikus eszmék ápolása és mélyítése, a katolikus tankönyvtudományterén. Meleg szívvel üdözöltek és helyről öket, mint a kath. tanítószög közvendémi munkáit és a jó lsten áldását kerjük tovább munkálkodásukra.

Igazgatói kinevezés. Valóban méltó kitüntetés érte **Kohler** Ádám szentienés r. kath. kántortanított, egyik kiváló kántorsunkat, aki kellő tudásával és költészetleken örvendő úri modorával nemcsak közvetlen előjáróinknak, hanem felsőbb tanhatóságának is kiérdemelte bizalmát és elismerését s ennek kifejezésékeppen Öngyűméltsága, a meggyűspüspök úr, igazgatótanítóvá is kinevezte. Eddigi 18 év kiváló működése, társadalmi magatartása és közérdeklő ügybuzgalma és ráteremttsége méltóvá tették őt ezen kitüntetésre. Így a szentienési olasóköri megalkatása is az ő nevéhez fűződik. Ezen intézmény életképessége és fejlődése érdekében egy, a vidéken is hírneves dülárdát szervezett és ennek eredményes működését híméletet nem ismerő fáradozásáról tess bizonygatók. Az oltant hitelszövekethez is ő szervezte, amelynek ma is ügybuzgó elnöke, továbbá ugyancsak a községbeli Hanga-szövetkezetnek lelkes közpönlője. Általában mindenütt ott van, ahol valóságos költés és kulturális ügyről van szó s ezek szolgáltatója szésségben bocsátja rendelkezésre minden tudását, ügybuzgalmát. Ezen sokoldalú és őszelen munkásság méltó elismerése az őt ért magas kitüntetés. Reméljük, hogy a tanító névnek továbbra is csak dicsőséget fog szerezni mindnyájunk által kedvelt egységégre.

Államsegélyek gyorsabb ideiglenes hivatalbányozása tárgyában a nm. vallás-és közoktatási ügyi miniszterium 65.000.1924. VIII. c. sz. alatt (megjelenít a Hivatalos Közlöny j. évi 14. számban) egy a tanítószög közpönlő érínő rendeletet adott ki, amelynek alapján tanítóvalóság esetén az újonnan alkalmazott tanító részére az államsegély a hir. tanfelügyelőségek javaslata alapján az illetékes pénzügyigazgatóságok jóvossalul hivatalbányozni. Tekintettel arra, hogy ha az iskolások bejelentéseket az 1921. évi 124.000. sz. ukm. körrendeletben (Hiv. Közl.

1921. évi 18. sz.) megállapított határidőn belül nem teszik meg és a mulasztást elfogadhatóan nem igazolják, a fizetéskiegészítő állományok csak az adatai bejelentésének napját követő 10-15 napig keltezőkkel igazolják, az ezen időpontig esedékessé vált részeket a fennmaradó tényleges biztosítási feltekinetek, a mulasztásokból származható kellemetlenségek elkerülése végett kiutalásoknak mutatkozik, hogy a tanítóság, főleg az iskolaszéki jegyzők a szóban forgó rendeletek alaposan át tanulmányozzák s a rendelkezés pontos végrehajtását illetőleg az iskolaszékek kezére járjanak.

Meseri hónap sülyesztette el a Háh. iskolát? Több ízben előfordult, hogy egyházműk k. Hátársunkkal beszélgettünk a Háh. iskoláiban megjelent cikkekéről s akkor kiderült, hogy az illetők nem is látták a lapot. Hát nem jár a lap az iskoláknál? — kérdi a szerkesztő tágrameredt szemmel s már veszi is a plébánst, hogy feljira az új előfűzet. De hogy nem jár, csak a principálisan nem adja oda. Eddig még egyetlen számon se láttam, — volt a felelet. És ilyen formájú konkrét panaszot is kapunk. — Hátársók! A lap mindnyájunké, mindnyájunknak készül, mindnyájan olvasni akarjuk! Ne sülyesztitek

hát el lapunkat sem az íróasztalunk föléjába, sem pedig... Uram bocsáss... annál távol még mélyebb helyre. A Jörumra velet!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Igazgató. Hogy a tanító aszrebetelt kézzel áll a teuplomban, azt nem annyira a rosszindulatnak, mint inkább a szőzakosottságnak tulajdonítjuk. Aszonban a tanító példájának nevelő hatása miatt mi is szőzakosottságunkat, hogy az illető eről a csunya szőzakosottságról leszokjunk. Hogy milyen úton történhet-e ez? Talán először **barátságos intelem** formájában (pastoralis prudencia), ha ezután is makacsodnak a szőzakosottság, úgy helye van a **négy-szemközt hivatalos intésnek** és végül hivatalos intés az iskolaszék előtt. Reméljük aszonban, hogy az intéző úr elég lelesz.

Az összes Hátársainak. Aki a k. Hátársak közül idág jutott az olvasásban, az láthatja, hogy a szerkesztőnek bizony sok munkája akad és sok irányban kellett dolgoznia, hogy a lapban lehetőleg mindenről megfelfedje azt, ami érdekl. Eszt nagyon örülne a szerkesztő, ha minél gyakrabban hullanának fiatalos asztalára a k. Hátársak irásai, gondolatok, feltekinetei.

KATHOLIKUS ISKOLA

NEPOKTATÁSÚJVI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSEGYHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE

Felelős szerkesztő: SzámpI Pál, képezelt tanár.

Kiadótulajdonos: a „Pécségyházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egységlet. — Megjelenik minden hónap elsőjén.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Papnövelde-utca 2. szám, havd a lap szellemi részét illető minden közlemény, hírtésék és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagdíjak MAGYAR SÁNDOR, egyesületi pénztáros címére Pécs, Szepessy-utca 3. sz. alá küldendők.

Pécs, 1924. szeptember 15.

XIII. évfolyam, 2. szám.

Kapunyitáskor

A Venti Sancte hangját munkára hívják. Munkára hívják és hangok nemcsak tanított és tanítványt, hanem a szülőket és mindenkit, akiben él a hit, akiben van keresztény jelebarát szeretet, aki nemcsak a ma hegyeznének a sühöt tudja mérlegelni, hanem szolgálatba, amely minden magyar jobb jövőjét készíti elő.

Nevezetes korban élünk! Olyan korban, amikor minden újatalkál, amikor ötleletek a törekvés jobba, tökéletesebbé, magyarabbá tenni minden intézményünket és ezzel hozzájárulni a magyar élet javulásához. És aki magyar, az nem maradhat el ebből az áramlatból. De nem maradhat el elsősorban a magyar művelődés színterét: az iskola s annak lelke: a tanító.

Abban a korban élünk, amikor egy új eszedévet ekorunk megalopozt. Mondhatjuk új eszedévet kezdünk, újabb eszedéves munkába fogunk.

Ez a nagy munka hórmas irónyú, de eredményekben mégis egyetemes: ifjúságnak, az életről való nevelésben részeseiben, lekében szilárd, meg nem alkuó magyar nemzeti érzést építni és a magyar jövőnek értelmes, az élet büzdőporondján önállóan helytállni tudó polgárokat képezni.

Már a múltban is aggodalommal néztük azt a sok bjt, amelybe jutottunk az áll, hogy az emberekben meggyengült az áll, de a közelmúltban remüllettel éreztük annak a mondásnak igazságát: „Jozsd meg hitétől az embert és állatta sülyed”. Halálós sebet ütögtak rajunk a keresztet az utca sarába típró forradalom, de felébredtünk. Magunkhoz tértünk és most látjuk, most tudjuk, hogy amiképen boldog és viruló volt hazánk egy eszedéven át, amig Krisztus szellemében működtek az iskolák, azoképen csak a Krisztus szellemében újjalakult magyarsághatja fenn e Csontkországot és szerzehtel vissza Nagy Magyarországot.

Az ósók vérevel áztatott földön gyüleléssz, vörös ronggokba burkoló népesség pusztított. Bűntőn halokba a magyar föld becsületes lelke, munkáskezű utra és a eszesemő tőrhába folytatták az édes magyar gyűgyűgét. De ime a magyar óserő megérta a földet s egy pillant alatt újra magyar lett minden. És most tudjuk, hogy erők legatalmasabbja a honsszeretet, a szeretet a magyar föld, a magyar ég, a magyar sző, a magyar nota és minden iránt, ami magyar.

A magyar érdeket szolgáló, a magyar-eg eszméinek és nemzeti létének első helyét, a magyar nyelvet terjesztést és művelni, magyar becsületek, magyar értelemmel, magyar gondolkodással egy új eszedének szilárd keresztény talajba alapot rakni, ez ma a feladata minden magyarnak, de elsősorban iskolának és tanítónak.

Ehhez a munkához kérjük a Szentlélek segítő erejét, amikor sftalkról áhítattal, bizalommal száll az ének:

Veni Sancte Spiritus...

SzámpI Pál.

A Pécségyházmegyei Róm. Katholikus Tanítóegységlet közgyűléseinek, igazgatósági és választmányi üléseinek ügyrendje.*

Eljogadta és határozatta emelle a P. K. T. E. 1924. évi rendes közgyűlése 1924. évi július 8-án.

1. A gyűlések és ülések tárgyat az alapszabályok, illetve a meghívók által előírt egyenlőségekben véteket sorba.
2. Közgyűléseken az előadások legfeljebb 20 percig tarthatnak.
3. A gyűléseken és üléseken részt venni jogosultak egy tárgyhöz csak egy ízben szólhatnak és pedig legfeljebb 5 percnyi ideig. Az elnök ezt figyelemmel kíséri és az 5 perc leteltével a hozzászóló beszédjének befejezésére kéri fel. Kivételés, de

* Kivánatos, hogy az egyes körök ugyanazt, vagy hasonló ügyrendet állapítsanak meg a maguk számára.

Tankönyv,
iskolacikkek,
iskolai nyomtatvány

sükségletét csakis a

Szent István Társulat
könyvkereskedésében

Pécs, Apáca-utca 2. szám.
Telefonszám: 11-79.

szerezze be.

Szolid, gyors és pontos
kiszolgálás.

Vidéki rendelések a beér-
kezés napján intézettek el.

Haladás-
nyomda
rt.
Pécs

Király-utca és Mór-utca sarkán

— 10 —

Izléses, modern és olcsó
nyomtatványjaival

rövid fennállása óta már tekin-
télyes számú megrendelő-
közönséget hozdított
mag.

Telefon: 2-99

5. **Beszéd** és **értelemgyakorlatok** lehet 1 órával sok iskolának bünkjára. Elkalkoltunk a számtanítás terén és az előírt időnél tovább tartottunk, ez bizonyosan ezen tantárgy rovására esett. Pedig ez a tantárgy valóban a beszéd és megfigyelő képesség fejlesztésére szolgál. Sok helyen szablonosan tanítják és azért mellőzhetőnek is tartják mint felesleges.

Az I. és II. osztályokban ez kell, hogy legyen a tanítás alapja a számtan, az olvasás tárgyában.

6. **Szám- és mérleltan** a püspöki terv heti 5 órát vett. Ez határozottan kevés. Ez hardnánis tantárgy, erre mindig kevés az idő. Hiszen egyetlen alkalmazott számtani példa letárgyalására, kifejtésére sokszor kevés a fél óra, melyet egy osztálynak az osztaltan iskolában adhatunk.

Az I. osztályban általános és kipróbált meggyőződésem, hogy a 10-es kör elég, bár az állam terve 20-ig kíván haladni. Igen jó situációk között lehet 20-ig is haladni, de a legfontosabb az 1–10 körében a 4 művelet alapos begyakorlása, mely az egész számtanítás sarkalatos alapját képezi; ez pedig sok időt kíván.

II. Az osztályban haladjunk 100-ig fejszámolással a 4 műveletben.

A püspöki terv igen engedékeny. A III. osztályban csak az összeadást és kivonást akarja. Ezt valóban nem értem. Lehetséges-e például a II. osztályban megtanulni egyszerű egész éven át nem gyakorolni, főként a nehéz osztály gyakorlatot egy éven át mellőzni?

Határozottan megkötjük a 4 alapművelet gyakorlatát minden osztályban.

IV. Az osztályba vevőnk 1 milliót a számkört; a kerítés- és területszámítás.

A törtek fogalmát a számkörökhöz mérten, minden osztályban ismerlessük.

Az VVI. osztályban a tizedes törteket tanítsuk a 4 alapműveletben. Targyaljuk a ketfős és hármas szabályokat, a kamatszámítás csak egyszerűszoval. A külön-

Egyesületi élet.

Tanítói munkássága az esperesi körökben. Olvasgatója az esp. körök tanítóegyesületéről felvett jegyzőkönyveket, meg kell állapítanunk, hogy ott évtéves, eleven munka folyik. Tanítói becsülettel, szorgalommal és nagy tudással szolgálják azt a törekvést, mely kassz. iskoláknál, kath. tanítóink színevadát a lehető legmagasabbra akarja emelni. Hogy ennek a becsülettel munkának nyoma, emléke maradjon, az egyes előadások rövid kivonatát közzük lapunkban.

A **pecsúradudai** esp. körnek június 2.-án

három terület- és közsémszámít. A negytes szabályt és a társaság szabályt 2 évre osztva.

A mértéknemel ismeretnek felhasználásán minden osztályban a megfelelő számkörben az új tantervek meg kell kiáltania.

7. **Termésseludományokra**, a természettanra és tatra az új tanterveben csak 1 órát szabhatunk. Az állami tanterv szerint is ez volt az oktatásnak legelhanyagoltabb része, pedig ennek elanyagolatlanság csak a nép művelődésének vetnék gátat. Több időt nem fordíthatunk erre, de megfontolandó, hogy nem sok félét kell taníttatni, csak jó alapot kell vetnünk.

Az egésségtanra, a csecsemő és gyermekvédelmi ismeretekre ma már főképp nagy szükségünk van. De egy osztaltan iskolában e tárgyban sokat nem várhatunk. Ez különben sem külön tantárgy a népiskolában. Ezen tan ismeretfere minden tantárgy és nevelési rendszerünk bő alkalmat nyújtanak.

8. **Gazdaságtan** heti 2 órában. Ez a helyes szükséges új beállítás. Erre épen az osztaltan falusi iskoláknak kell elsőrendű gondot fordítani. Miért ne tanuljanak a III. és IV. osztályuk a faljáról, vetésről, mezeti munkákról, növények ápolásáról, termények beáztatásáról, valamint az állattenyésztésről, táplálásáról, takarmányokról stb.?

A gyűmölcsfa tenyésztés tanítása sem mellőzendő. Ez nyújt alkalmat a kézügyességre, a midőn gyakorlatilag tanul oltani, szemezni, nyesegetni stb. Hasznosabb gyakorlat az agyaggyúrásnál, papír bagdalásnál.

A gyűmölcsnyv szedésről is kell szólnunk, annak módjáról, értékesítéséről is.

Most a mellőzött tárgyak jömmek sorra. Az ezek a torna, a rajz, az ének és a kézügyesség. Ezekre a régi tantervek még az osztaltan iskolától is 1–1 órát követelnek, az új püspöki a kézügyességre hettől. Hát én keréken kijelentem, az osztaltan iskolában ennél időt ezekre fordítani nem lehet. En azt kívánom, hogy az új tanterveben ezekre csak fél-fél óra szabassék. A kézügyesség pedig technikailag akadályok miatt teljesen mellőzendő.

tartott gyűlésen **Trohan Béla**, ellendit tanító gondolatokban gazdag előadást. „A tanító szociális helyzete és feladata” címen. A tanító szociális feladatai a közéletünkben adja: kiölti a társadalmi közönyt a lelkéből, mely oda befekéslette magát. Új morált kell a lelkébe vinni, hogy ne a „világboldogító” nagyhangú, szépen csendő ígéretekben, az önézésben, a mai élet színészkedésében, hanem istenben, a becsülettel, törekvő munkában és haladásban keresse a boldogulás kulcsát. Helyes mederbe kell terelni az uralgó társadalmi, szociális és intellektuális eszmémaradlatokat. Eszközök: a nép és test kultusapillérel, felolvasások, színdarabok,

zene, összejövetelek; ifj. egyesületek, olvasóköri, gazdakör és más szervezetelek. Ezek elmozdít az újfűságot a kocsmától és megismertetik vele, hogy a kocsmá főleg az átutazók részére épült helyiség és nem a dössölés tanára. — Ma az egész korszellem rekonstruálni kellene. Erre a tanítóság egymagában akkor is képtelen volna, ha a mai elhagyott, rossz alapon nyugvó szociális helyzete azt megengedné. Ne várjanak a tanítóktól csodát akkor, amikor csupa „tisza-teleiből” a már meglevő sok iskolai kívüli tanítással is felül, minden újszág munkát honorálás nélkül a nyakába varrának. — A magyar tanítóság egy szebb jövő hajnalhálósáadásban várja helyzetének javulását és kész feladatának teljesítésében a vélekedő elmennt. Egyedült kiútságsága: hivatalának megfelelő helyzet biztosítása anyagi és erkölcsi tekintetben.

A **peci** esp. körnek június 25.-én tartott gyűlésen **Záborj Alajos**, püspökbogdái tanító értékelte a család és az iskola viszonyáról. Nagy kézügyességre való előadásban kimutató, hogy az iskola és a család egymással el nem választható, hanem a hettőnek igents együtt kell működnie. Aztán az ifjúság megváltoztatásának kérdését és módját fejtegette. Mint a munka segítőkészözvetel, részletesen foglalkozott a szülőkhöz való érintkezés érdekében, szülőh oktatásával, a szülői értekezletekkel, a vasár- és ünnepnep delutáni kirándulásokkal, ifjúsági egyesületekkel, színdarabokkal. A hozzászólások során **Gáld János**, kövágószőlősi plébános előadta az 60. módszerét, melyet a szülőknél a magunkal közelet. Ő a régi keresztény tanítások mintájára nagy csoportra osztja a népet: fiatal lányok, legények, asszonyok és férfiak csoportjára s ezeknek advenként és nagybőjtben, a vasárnapnáltána előtt a nevelés köréből vett témákat ad elő, mindig szűfolt templomban. — A gyűlés ezen módszer megismerése mellett dönt.

Mindkét tanítótársunk büszög munkássága nemcsak a gyűlésen jelen voltak, hanem az eh. főtanfelügyelő elismerését is, viata ki.

Országos Szövetségünk közgyűlése. A Katholikus Tanítóegyesületek Országos Szövetsége 1924-iki évi közgyűlést október 13.-án (hétfő) d. e. 9 órákor tartja a Szent-István-Társulat dísztermében. Már most felhívjuk kártársaink figyelmét, hogy minden kör és egyesület képviseltesse magát a nagyjelentőségű közgyűlésen.

A **főpenztáros közlése.** A németbolyi esp. tanító körök általánlag figyelmét felhívjuk arra, hogy a Dunántúli c. lap j. évi aug. 11-iki számában tévesen közölteitelt a pecsi püsp. tanítóképzőintézet internátus céljára megszavazott tagonkénti díj összege, mert ez nem 20 ezer, hanem 30 ezer K. Ép eszté a

tagok Hesz József vóhányai rk. igazgató- és kintáló, köri penztároshoz egyenként 30 ezer K-t küldjenek a tagdíjjon fel internátus díj címen.

A **Katholikus Iskola** j. évi előfizetési díjainak bekielése nem történt ki vonatkozó püspöki körlevelél rendelkezésnek megfelelő módon, mert pl. a pecsi esperesi körületből megjelölten előfizetést díj sem érkezett be s a többi körületből is igen sok hátralek állt fenn. Csak az értenyi esp. körület küldötte be összes iskoláiról, de csak 10.000 K-t iskoláinként, holtt a j. évre 14.000 K fizetésű. E körületből egyebékként meg hitányoz 4000 K-t is már többen beküldöttek, mint az a nyugtázásból kiülnek. Mindezek alapján került a hátralekban levő fi. plébános. Iskolásheti előnőseget, hogy a j. évi előfizetési díjakat további sürgétes bevárása nélkül küldjék be, nehogy ismételt sürgétséssel ügy a munka, mint a költésg száporodjék.

Tagdíjak a folyó évre szintén csak az értenyi esperesi körületből folytak be. Még a eüdi évűl hátralekban vannak a kövágószőlősi, eüdi körök; pecsi 1000 K, neméti 1.5000 K, szentlőrási 1800 K, szigetvári 1790 K, dombovári 1799 K, székszárdi 3884 K-val. Ismételen kérjük az illető körök penztárosait, hogy ügy ezen hátralekokat, mint pedig a folyó évi tagdíjakat a lehető legrovidebb idő alatt küldjék be az internátus díjakkal egyetemben. Ott, ahol az őszel hett gyűlések nem tartattak, a tagok ezúttal is felhívottak, hogy ügy a 30 ezer K tagdíjakat, mint pedig a 30 ezer K internátus díjakat haladékl nélkül küldjék meg az illető körök penztárosoknak. A penztárosok pedig megfelelő kimutatás (külön a tagdíjakról és külön az internátus díjakról) kíséretében küldjék be a központi penztárosok címére.

Nyugtázások: Kapossy Iván Nagykönyű 8 ezer, Graumann Imre Hetehegyű 56 ezer, Ignics József Szabény, Rk. Isk. Alsómosodlód, Shuta Sandor Csikószőlősi, Rk. Isk. Dunakörműd 14—14 ezer, Márkékémdű pléb. hu. 28 ezer, Rk. Isk. Néméttárok 14 ezer, Fényes Antal Püspökánásd 28 ezer, Rk. Isk. Stógárd, Bonyhád, Vóhány, Pecsúradudai, Szalatnák 14—14 ezer, Gass József Baranyán, Szekel, Rk. Isk. Naggyeike 14—14 ezer, Hoffmann Károly Lippó 60 ezer, Hang Nándor Baranyassentgyörgy 43 ezer, Rk. Isk. Gyujt Pléb. hu. Mohács rk. hitk. 20 ezer, Pléb. hu. Pincehly 14 ezer, Dombóvár 56 ezer, Magyarheretend 42 ezer, Bata 14 ezer, Bogdács 42 ezer, Tékes 14 ezer, Thán Nándor Hidorog 28 ezer, Göbböls Imre Bölcsek 14 ezer, Rk. Isk. Feked 14 ezer, Resch József Szentlőrási 28 ezer, Horvácsk Endre Göröcsnyű 42 ezer, Műsán Eszjas Tarrós 14 ezer, Tabács István Mecekhányosi 56 ezer,

Rk. isk. Szécsény, Udvari, Zomba, Mizia, Nagyaregrecy, Szentdiénes, Vékény, Udvar, Sátorhely, Nagydorád, Izabella-föld, Hárász 14—14 ezer, Schmeller József Köblény 14 ezer, Pléh. h. Szahadát 14 ezer, Rk. Bonyhádvaras 15 ezer, dr. Bencze Ákos 42 ezer, Somssich Sándor Heszú 64 ezer, dr. Hóvágy Péter Himesháza 70 ezer, Terbóca Béla Áta 14 ezer, Heller I. Magyarszentján 28 ezer, Rk. isk. Virágos 1. Magyarszentján 28 ezer, Rk. isk. Császára, Jágócs, Hegyhámaróc, Értény, Császára, Hegercszentmárton, Páhs, Mizia, Tolna, Marton Sándor Szentlőrinc 14—14 ezer, Bódy Károly Babarc 42 ezer K.

HIREK.

Igazgatónak kinevezés. Megyeispók urunk Onagyiméltósága az egyházmege tanügynek két érdemes régi munkását igazgató tanítóvá nevezte ki. Az egyik **Homlósi Antal**, hercegszabari kintől, aki 30 éve topossa, példás szorgalommal a kath. nevelés rögös útján, a másik **Zsitkócs Sámuel** Erzsébet, szentlőrinci tanító, akinek 20 éves érdemeit ebből Onagyiméltósága tudja meg, amikor neki az igazgatói címet adományozta.

Főpásztori áldás egy nyugalomba vonuló tanítónak. Azon alkalomból, hogy **Frey Anna**, majsi tanítónő, 41 évi megszakítás nélküli működés után nyugalomba vonul, Megyeispók Urunk Onagyiméltósága meleghangú soroks kíséretében főpásztori elismerését és áldását küldötte a plébános napján megkezdő tanítónőnek. Mi is kívánjuk az istent, adjon neki erőt hátralevő napjainak boldog élvezetetésére.

Pontánitok a VII. fizetési osztályban. Amilyen megütközéssel láttuk, hogy a tanítóság aranykoronás fizetését megállapító rendeletből a VII. fiz. o. hányag, ér oly örömmel látjuk most, hogy jogos kívánásainak meghallgatásra találhat. Az ehm. hatósághoz u. is, megérkezett már a VIII. rendelete, amellyel egyházmegyénk alább felsorolt, érdemes tanítói 1923 okt. 1 hatállyal a VII. fiz. osztályba nevezte ki. A kinevezést tanítók a következők: Probst Jakab Hosszúhetény, Somssich Sándor Heszú, Gyulai József Hóvágósócs, Hipp Imre Homló, Homlósi Marton Alsószentmárton, Schunk Emília Siklós, Heigl Lipót Varsány, Czechmann József Ráckötös, Frank Maria, Erdős József, Hoff Gusztáv, Vidékovics Katalin Mohács, Hábel Ignác Liptód, Oblán Mária Lányócs, Ungar Géza Dunaszekcső, Juhász Lukács Bogdács, Szentkirályi Ede Gerde, Bodonyi Nándor Sellye, Varga Lajos Velény, Becskovszky Ede Fekeshodó, Miklósi József Püspök-lak, Eisenhart Ferenc Himesháza, Sás György Szederkény, Hrammer Hálman Pécs-

várad, Dillmann Lajos Palotabozsok, Beck Hároly Véménd, Schubert K. Püspökszent-ereszbet, Ruasinszky József Bakócs, Walz Lipót Baranyagöngyös, Gáspár József Bara, Pórajánó, Páhoth László Naposszekcső, Pórnornyai Márton Orozsló, Mezei Béla Sándor, Sasáthy Gyula Gerde, Harla Sándor Pellérd, Fülöp Antal Mánfa, Németh Antal Bedeg.

A közegéret előtti püspöki rendeletek Tolna nm. h. lapjában. Tolna nm. alispánja 122.252/1924. sz. alatt arról értesítette az ehm. főtanfelügyelőt, hogy azonban jogorv rendelethelet közölti fogja a vármegyet Hivatalos Lapban.

Adományok a tanítóképzőintézetet kapcsolatos Mar. tan. o. th. nra. Örömmel kell megállapítanunk, hogy a hívó, keréi szá megértő lelkekre talált a képzőintézet internátusát a jelleiket gaszite, áldozatos parfogásukba veszik. A sok kisebb adomány között az alábbi nagyobb összegű adományok folytak be: **Komocsy István** egyházm. főtanfelügyelő 2 millió, **Szilárd László** szekcsi tanító 1 millió, **Számpl Pál** Jelmillió. Továbbra is kérjük a jelleiket támogatást, mert még rengeteg lenni és nem párol van az internátus körül, melyben a mi gyermekeink találnak majd beretőség, meleg, biztos otthonot.

Honvédségünk hiegesztése toborzás utján. A m. kir. honvédség hiegesztése céljából a nm. honvédelmi miniszter az ország egész területén toborzást rendelt el. Tükkintettel arra, hogy ma már oly zord lesz biztosítható az önként jelenkezelteknek, amely biztos és nyugodt megjelölést biztosítom, van arra, hogy a most elrendelt toborzás a kívánt eredménnyel is jöjjen. Célszerű lenne, ha a tanítóság saját hatáskörében is eljárna, hogy szeretett hazánk megfelelő homvédséggel rendelkezhesik.

Haladás-nyomda rt.

Király-utca és Mór-utca sarok

— 10 —

Ízléses, modern és olcsó nyomtatványival rövid fennállása óta már tekintélyes számú magyarszéki közönséget hódított meg.

Telefon: 2-99

KATHOLIKUS ISKOLA

HÉPONTATÁSÜGYI HAYI KÖZLÖNY — A PÉCSGYZHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE

Felelős szerkesztő: Számpl Pál, képezelt tanár.

Kiadóhely: Pécs, Püspök-utca 2. szám, hová a lap szállami részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámtekst is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak MAGYAR SÁNDOR, egyesületi pénztáros címére Pécs, Szepessy-utca 3. sz. alá küldendő.

Pécs, 1924. október 15.

XIII. évfolyam, 8. szám.

Templomi népének az iskolákban

(sz.) Aki a templomban szépen énekel, az kétszeresen imádkozik! Így tanították ezt még őreganyáink, amikor rezgő hangjukkal gyönyörűséges egyházi énekeket dúdolgatnak uszartap delánonak. És tényleg így van! Nincs felemelődés, nincs állhatat gerjesztés, mint amikor a zsidó orgonánál hangokból áhítók száznakak dícseső hálódó, vagy könyörgő imája száll az Égnek. Nem tudok szebbet elképzelni, mint amikor a gyermekesereg csevegő szopránja, az idősebbek érce, férfias baritonja és a legöregebbek reszekelő, öreges hangja gyönyörű harmóniába tömörülve dicséri az Istent. Azt hiszem, — úgy képzelem — ilyenkor elhallgat a szerzők zenéje s az angyalok is a földreleke figyeleket!

Szerző ezt így elképzelni, de sajnos a valóságban nincs így! A jolusi templomokban nem zeng a hívó éneke, a legtöbb helyen a kántor csak maga énekel jól-rosszul összeszedett melódiákra régi szövegeket. És mi ennek az oka? — Az, hogy az iskolában nem fordítanak kellő gondot az egyházi énekek tanítására. Ennek elejét vevendő, a Megyeispók Ur Onagyiméltósága VIII. körlevelében a következő rendeletet adta ki:

3787/1924. sz.

Templomi népének tanítása az elemi iskolákban.
Beérkezett ismételt jelentésekből, de bérmutatm alkalomával személyesen is sajnálattal szereztem tudomást arról, hogy a legtöbb helyen a gyermekek egyáltalában nem, a nép pedig csak igen ritkán vesznek részt az ismertetéseknél alatt az éneklésben s így csak egyedül a kántor énekel.

Ennek okát főleg abban látom, hogy az iskolákban az énekek tanítása nem a megkívánható módon történik s amennyiben tanítanak is énekeket, ezeket a tanítók nem énekelik a gyermekekkel s így ezek a szó szoros értelmében népénekétek soha sem válnak az éklánt áll elő azon épen nem kívánatos eset, hogy sem a gyerme-

kek, sem pedig a nép egyáltalán nem vesz részt az énekekben s kénytelenek hallgatásba merülni, sőt a gyermekek elunvat megukat, még rendelkeznek is a templomban.

His azonban az egyházi énekeket ismerlek s ezeket képesek is énekelni, nemcsak nagyobb örömmel mennek majd a templomba, hanem szép és ájtatos énekekkel emelni fogják egyrészt az ismertetéseket fenjét, másrészt lelküit jövésre is jognak szolgálni.

Mind ezek alapján sajnóran, fegyelmi vétség terhe alatt kötelezem a fenntartó-számpl által tartozó kántortanítókat s több tanítós iskoláknál az osztálytanítókat is, hogy az egyházi énekek tanítását úgy eszközöljék, hogy a gyermekek legalább a III. osztálytól kezdődőleg képesek legyenek a templomban énekelni s hogy úgy a mindennapi, mint pedig az ismételt tanköteleseknél meg is követeleljék, hogy a templomban az ismertetéseket alatt tényleg énekeljenek is.

Ugy eljárás mellett, míg egyrészt a szép énekekkel a hívók állhatat fokozottabb mértékben emeltetik, addig másrészt nemcsak az iskolás gyermekekkel, de a felnőttekkel is megkedveltejük a templombajárat.

Hogy mely templomi népéneket lesznek tanítandók, erre vonatkozó kötelesek lesznek, hogy a kántortanító kötelesek az általuk, avagy az osztálytanító által is tanítandó énekek szövegét és dallamát a folyó évben, jelen rendelkezésem vétele után nyomban, a jövő évét kezdődőleg pedig minden évben legkésőbb szeptember 1-ig a plébánosoknak jóváhagyás céljából bemutatni s az éklánt jóváhagyott énekeket a fenntartó által módton tanítani. Amennyiben a plébánosok és kántortanítók, avagy tanítók között e tekintetben megegyezés nem jönne létre bármiköböl, ezen kérdés döntés céljából egyházmegyei főtanfelügyelőm elé lesz terjesztendő.

Jelen rendelkezésem végrehajtásául a plebánusokat s a végrehajtás ellenőrzéséül a ker. tanfelügyelőket bízom meg. A ker. tanfelügyelőket az évi iskolai jelentésekben kötelelek beszámolni jelen rendelkezésem mikénti végrehajtásáról s az elért eredményről évről-évre jelentést tenni.

Illetményeink számfejtésének és kifejtésének módja

A nem állami tanítók illetményeinek számfejtése és kifejtésére nézve a Vkm. 85.900/1924. VIII. c. sz. rendelete intézkedik. E rendelet értelmében az iskolászeki elnök az alkalmazásban levő összes rendes tanerőről, amennyiben részükre államszegély már utalványozva van, havonként 2 példányban fizetési jegyzékét készíti, amelybe bejegyzi a tanerő nevét, állását, lakhelyét és a család pótlékra jogosult családtagokat. E fizetési jegyzék akkor is kiállítandó, ha csak egy tanerő van. [A nevezeti fizetési jegyzék az 5200.924. P. M. sz. Utasításban közzét van, mint a szerinti állítandó ki.] Államszegélyű bíró segédjainak is felveendő a jegyzékbe. A fizetési jegyzékben az **iskolászeki elnök igazolja a felvett tanerők tényleges működését** és megjelöli, hogy mely pósthaltványlál kiadja a kifejtését. A jegyzéket csak az **iskolászeki elnök írja alá**. A beküldés határideje minden hó 5.-re. A jegyzéket az illetékes pénzügyi igazgatóság **sámdueőségéhez kell küldeni**. Fizetési könyvet nem kell csatolni! A **kifejtést** szintén az iskolászeki elnök, vagy annak megbízottja végzi meg pedig oly módon, hogy a számdueőségti visszajött és már számfejtett jegyzék adatait bevezeti a fizetési könyvecskebe, a fizetési jegyzék 20. hasábján jelzi a papirkönyvben járó összeget és a kifejtést az illető alkalmazott aláírásával igazollatja. Az így elkészített fizetési jegyzéket legkésőbb a hó 15.-éig a számdueőségnek visszaküldi.

Ha valamely alkalmazott a fiz. jegyzék beküldése után, de a kifejtést előt meghal, vagy red nézve oly változás áll be, mely illetményetnek vagy azok egy részének megszüntetését vonja maga után, az iskolászeki elnök köteles vagyoni, esetleg büntetőjogi felelősség terhe mellett az illető összeget visszatarítani és azt annak a számlának a javára, amelynek terhére kiutaltatott, a visszafizetés okának megjelölésével, úgyne. bianco befizetési lappal visszajelenteni és erről a számdueóséget azonnal írásban értesíteni. A szükséges nyomtatványok és bianco befizetési lapok az illetékes számdueóségnél szezerezhők be.

Amennyiben jelen rendeletet végrehajtása körül akár a plebánusok, akár a ker. tanfelügyelőket szabálytalanságok észlelnek, erről Nekem egyházmegyei főtanfelügyelőm útján nyomban kötelesek jelentést tenni.

Iskolánküüli Népművelés.

Immár elérkezett az ideje annak, hogy nemzetmentő munkánkat, az iskolánküüli népművelést megkezdjük. Bizonyára az előlétező munkák már befejezést nyertek és a helyi bizottságok megkezdik működésüket. Meg van már a népművelési munka kiválasztása, hogy az analízisbe foglaljam, népies ismeretterjesztő előadás, elemi ismeretterjesztő, vagy ismeretterjesztő tanfolyam lesz-e? A helyi bizottság előrelátó gondoskodással megoldotta a helyiség kérdését, biztosította a jütes és világítás ellátását, elintézte az előadók felkérését, megállapította az előadandó anyagot.

Igy előszövebe már csak a Népművelési Bizottságotól a bejelentési tervezet kérésé maradván meg el néhány helyen.

Minden az új népművelési évad megindulását kedves Kántárságtól szüvés kitartást, végletlen türelmet és a népművelés ügyéért határtalan szeretetet kérek, az egyes eseményekéért tanítói gyűléseken beszéltetést. Tájékoztató" szüves figyelmükbe ajánlom, a "nehez, fáradságos munkához teljes sikert kívánok.

Munkára fel edes hazánk mielőbbi talpraállítása érdekében!

Tóth Aladár,
népm. titkár.

Püspöki rendeletek.

2783.1924. **Iskolánküüli népművelés felkötölása.** Baranyavármegye Iskolánküüli Népművelési Bizottságának f. évi szept. 17.-én 125/1924. sz. alatti kelti kéréme alapján felhívom a fenntartóságom alá tartozó összes plebánus, iskolászeki elnököt, hogy az iskolánküüli népművelési munkálattal készenlelem nélkül indítsák meg s elvégezték, hogy ezen munkálatok végzéséhez a fenntartóságom alá tartozó összes tanítók és tanítónők részt tartoznak venni. Annnyal inkább kell így rendelkeznem, mert az iskolánküüli népművelés, melynek célja meggyeledet népiünk lelkiét megmészesíteni és erkölcsi és nemzeti alapra visszavezetni és a külföldi társadalmi rétegekben elterjedtetet polgártársat tránt a bizalmat, szüveskedet lelkübe visszaillesztani, főleg máj napjainkban mellőzhetetlen. Először, hogy a

főhatóságom alá tartozó összes plebánus, iskolászeki elnököt és tanítók az iskolánküüli népművelési bizottságok megkérésével, felhívásai értelmében fogják a legnagyobb buzgalommal és odaadással eljárni.

2788.1924. sz. A n. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úrnak a Hivat. Közölny f. é. szept. 1.-i számában közölt 43.970.1924. VIII. c. sz. rendeletét a népisoklati magánújságlatok, magánújságlat díjak, bizonyítványmásodlatok és szüves igazolványok kiállításának díja tárgyában teljes egészében magamórá téve, utasítom a fenntartóságom alá tartozó plebánus, iskolagazgatókat, hogy ezen miniszteri rendeleteknek megfelelő módon intézkedjenek.

Min. rend. a nem állami tanítók illetményeinek szabályozása tárgyában. Felhívom a fenntartóságom alá tartozó összes iskolászéket, iskolagondnokságokat, hogy az elemi iskolai tanítók, tanítónők, óvodók és állandó gyermekneházeszónők illetményeink újabb szabályozása és ekként a helyi készpénzárulékoknak aranykoronáértelben leendő kiszolgáltatása tárgyában a Vkm. által 73.000.924. sz. a kiadott rendelet alapján járjanak el. Ezen rendelet a M. E. f. é. 27-28. számában egész terjedelmében közöltetett sz. így a plebánus, iskolászeki elnökök és érdekel tanítók ezen rendeletet tanulmányozza, tegyék meg az iskolászékeknek és iskolagondnokságoknak megfelelő javaslatokat, hogy ekként az iskolászékeknek, illetve iskolagondnokságoknak mód adassék határozathozatalra, illetve megfelelő intézkedés megkötésére.

Az elemi isk. szorgalmi idő pontos betartása. A n. kir. vallás és közoktatásügyi nm. miniszter úrnak f. é. július 18.-án 166.133.924. VIII. a. ú. o. sz. a. kelt s a Néptanítók Lapja f. é. 27-28. számában is közölt megkérésére alapján felhívom a fenntartóságom alá tartozó összes plebánus, iskolászeki elnök és igazgató urakat, hogy a szorgalmi idő pontos betartását illetőleg a legnagyobb szigorral órtázzák ellen s egyértelműen szigorúan alkalmazkodjanak az 1921. é. XXX. t. é. rendelkezéseivel s amennyiben ezen törvény rendelkezéseinek be nem tartásáról szezereznék tudomást, arról ehm. főtanfelügyelőmnék nyomban tegyenek jelentést.

A továbbképző tankötelesek oktatása. A n. kir. vallás és közokt.-ügyi nm. miniszter úrnak a Hiv. Közölny folyó évi terjesztésében közölt 24.821.924. számú megkérésében foglaltak teljes egészükben magamórá teszem s utasítom a fenntartóságom alá tartozó t. plebánus, iskolászeki elnök és isk. igazgatókat, hogy ezen megkérésében foglaltak alapján intézkedjenek a továbbképzőoktatás érdekében s amennyiben ez irányban bármily rendellenesség

észlelénék, arról nekem ehm. főtanfelügyelőm útján nyomban tegyenek jelentést.

Tanítók „Ferenc József Haza” járvára gyűlés engedélyezése. A n. kir. vallás és közokt.-ügyi nm. miniszter úrnak 1924. évi 69.325. VIII. a. sz. a. N. L. folyó évi 27-28. számában egész terjedelmében közölt rendeletét magamórá téve, utasítom a fenntartóságom alá tartozó összes elemi népisoklati rk. iskolagazgatókat, hogy a rendelt szigorú betartása mellett e tárgyban megfelelő módon járjanak el. A gyűlést napilaj egyházmegyei területen f. e. nov. 8.-át tűzöm ki.

Gyűléseleti élet.

A Sıklósi eseres kerületi tanítók kör szept. hó 25.-én Beremenden tartotta ez évi gyűlést, Hoch Ed. eseres, c. kanonok, mint közri elnök megnyitójában a tanítók kötelességét és a munkaszünetre való nevelést vázolta. — Dr. Perényi Pál németároki plebánus kelt értekezletet is szüvesítet. Az egyik: A gyermekek nem! Jelöltetésben az iskolákban a magánújság: „Az egyházi népek tanítársága”. Tóth Aladár, baranyamegyei népművelési titkár szabad előadásában az iskolánküüli népművelés szervezése körül teendők ismerletet.

A gyűlés a következő indítványokat jogadta el:

1. A Pécsvárad-vidéki eseresek kelt átirát, a tanítók és kántori illemnyek betartásáról.
2. Velledts László indítványát, mely szerint a Pecségvármegyei Tanítóegyesület igazgatósága kéréssek fel, hogy az egyházmegyei tanítói naggyűlések a jövőben ne a nagy szüvésidőben tartassanak, amikor (mint a legutóbb is) aug. 15.-en) oly kevesen jönnek össze, hanem mint az más egyházmegyékben szokás a tavasz, vagy őszi hónapokban.
3. Ugyancsak Velledts László indítványozta, hogy kérjék a Katholikus Iskola legutóbbi számában a mindennapi iskola munkán számtala onakozó püspöki rendelet oly részait, mely a 130.700.1922. VIII. a. sz. miniszteri rendelet idevonatkozó részével megegyezik, mert a püspöki rendeletben előirt 237 mindennapi iskolai munkán mellett az ismételtoktatásra megszabott heti (fél) 7 óráns megfelelő idő nem jut.
4. Dr. Perényi Pál indítványozza, hogy a Meggyéspüspök Úr Ömeltségára rendeltéleg kötelezzen minden tanítót, hogy az iskolai év elején készítsék el az azon évben a gyermekek által megtanítandó egyházi énekek hitmútatást, viszont a kerületi tanfelügyelőktől látogatásnak alkalmasul ezeknek elvégzését ellenőrizzék.

A jövő évi gyűlés Sıklóson lesz.

Tegdíjak és előzetési díjak nyugtázása. Plebánia htv. Püspöklak 58 ezer, Beremend 28 ezer, Rk. isk. gyümölcsény 14 ezer, Némethér 14 ezer, Vásárosdombó 14 ezer, Galád János Kőgyógyászok 8 ezer, Balint István, Lovasszékény 8 ezer, Fehér Ferenc Bükksző 42 ezer, Járányi Lajos Somogy 224 ezer, Rk. isk. Szekes 14 ezer, Györe 14 ezer, Pleb. Htv. Nak 42 ezer, Rk. isk. Majsapuzsita 14 ezer, Ujmarospuzsita 14 ezer, Kánya 11 ezer, Hórpád 14 ezer, Frost Péter Kistápé 14 ezer, Rk. isk. Maza 14 ezer, Villánykövesd 14 ezer, Rk. isk. Maza 14 ezer, Villánykövesd 14 ezer, Vénárd 14 ezer, Stemer Ferenc Székés 28 ezer, Kleisl Maria Szekesszentkirály 15 ezer, Kuhl József Tevel 14 ezer, Csűrda Henrik Kistakabfalva 16 ezer, Marton Sándor Szent-lőrinc 14 ezer, Rk. hitk. Szekszárd 28 ezer, Froshoffer József Meződ 14 ezer, Garat Gyula Hosszulehény 28 ezer, Járányi Lajos Somogy 140 ezer, Pohl Ferenc Rácoltós 14 ezer, Kásovár Károly Nemeboly 14 ezer, Járányi Lajos Somogy 14 ezer.

Internátusi díjak nyugtázása. Som-sich Sándor Heszú 30 ezer, Járányi Lajos, pécsi esp. tanítói kor pénzterés 450 ezer.

HÍREK.

Igazgatótanítói kinevezések. A Meggyespüspök Úr Onagymelőssága három, munkás élet után nyugdíjba vonuló tanító helyébe három derék, törekvő tanítótunkat új, tanítvány nevére ki. Az új új tanítók a következők: *Haga Ferenc*, Iónai, *Hallás Ferenc*, dunaszekési és *Houdela Gyula* dunaföldvár-i tanítók. Mind a három kertársunk hosszú időn kívül szorgalmával, példás magatartásával és eredményes működésével méltán szolgálhat a hitéletre.

A Marianum-onthon fölény. Amióta a Marianum-onthon nevelősege jellemmeltekerő szavát, az élőzatos lelkek örömeit stietnek az intézet segítségére. Egy hónap feljörgése alatt ismét a következő adományokat regisztrálhatjuk: dr. *Mosonyi Denes*, püsp. helynök 5 millió, dr. *Iszák Béla*, prael. hononok ciboruma 1 millió, *Dobján János*, vendéglős 505.000 K, *Vinczen Béla*, kishir-bortókos 340.000 K, *Erdős István*, htv. segédtiszt 100.000 K, dr. *Perczel Tiborné* már másodízben 1/2, métermásza almát, *Ujváry Géza*, egerági péblanos 1 métermásza búzát, többben cseledőgyeműeket, konyharuhákat, diót és más természetbenieket adományoztak. Áldja meg az Isten ízsza szándékukat és engedje, hogy nemes példájuk minél több követőre találjon.

Aki önmaga is garapítja a hántori jövendelmek. *Varga Lajos*, velényi rk. hántorintó és velényi rk. hántorintóitól jaa-

dalmat illető 400 K-t kitevő törzstőkét adományjával, így legutóbb is 1.982.000 K-val most már 2.000.000 K-ra egyszételt és így a maga részéről is igyekezik a hántorintóitól jövendelmek emelni. Ezen nagylelkű eljárásért őt Onagymelőssága, Meggyespüspök Úr főpásztori elismerését és köszönetét nyújtánította.

Megegyezésünk a „Pécsi Est”-tel. A pécsi napilapok közül az elevenen szerkesztett, követeles Pécsi Est-let sikerült megegyezést létesítenünk, amely szerint a tanítósgazdálkodás érdekében a közleményeket rendszeresen hozni fogja. Amennyiben pedig a tanítósgazdálkodás érdekében mutat iránta, tanügyi rovatot is nyit. Előzetesen azt tanítók számára havi 26.000 koronában állapítottuk meg.

Figurelem! Bár Meggyespüspök Úr Onagymelőssága j. évi II. körlevelében 671/1924. sz. alatt alkent rendelkezett, hogy a beiratást tekintés további intézkedésg nem küldendők be az egyházmegyei főtanfelügyelőséghez, mindazonáltal igen sok helyről mégis beküldik. Ép ezért felhívja az elm. főtanfelügyelőség a péblanos-iskola-szabti elnököket, a tanítókat, hogy fenihavtató közpüspökí rendeletet tanfelmegszórák s annak rendelkezési értelmében járjanak el.

IRODALOM.

Pedagógiai zsebnaptár. Hasznos és igazán haságotló munkát végzett *Biro Gyula*, amilor *Terwaldsky Málan*, *Keszler Károly* és *Morkas Gyula* hárszem-működésével megszerkesztette a szerzők kiadásában megjelent Pedagógiai zsebnaptár. Manapság amilor csupa rendelt az élet, amilor jóformán senki sem tudja mi jár neki, hogy kérelvés, úgy panaszával elhaza. ha jó fordítón, igaz, ósintte barátniki egy olyan könyv. amely ezrebe ad há és székeszárj felvilágosítást. És ezt akarja a Pedagógiai zsebnaptár. Bistos kezel vezet a tanítósgazdálkodás értelmű rendelet-tömögében és minden ügyes-bájos dolgokban megbízható felvilágosítással szolgál. Ezen kívül értekes és érdekesen megirt cikkekben szimól be a minden nevelőt érdeklő aktuális kérdésekről. Közli a tanítósgazdálkodás és lenárságot érdeklő cím és név-jegyséket, rangsorokat, sív. Ezekben kihal naptár, órend és osztályozásokkal felkeltő és mindenki számára érdekes kömöveletében, amely mindössze 26.000 koronát kapható *Biro Gyulánál*, *Budapest, VII. Dembinszky-u. 16., I. e.* s. Hartfássunk meleg pártfogásába ajánljuk ezt a kis könyvecskét.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. L. Harhány. A küldeményt megkapom. Köszönet érte. A cikk jóvá számunkban jön. Üdö! — technikát és szerkesztési elok miatt csak a hó közepén jelenhetett meg. A következő száma azonban már pontosan e hó 1-én fogunk megjelenni.

KATHOLIKUS ISKOLA

NEPEKOTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSÉGHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE

Felolós szerkesztő: Számpál Pál, képezelt tanár.

Kiadótulajdonos: a „Pécségházmegyei Róm. Kat. Tanító-Egyesület. — Megjelenik minden hónap elsőjén.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Fapnövelő-utca 2. szám, havd a lap szellitési részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámokdók is küldendők. Az előzetési és tagsági díjak MAGYAR SÁNDOR, egyesületi pénztáros címre Pécs, Káptalan-utca 4. sz. alá küldendők.

Pécs, 1924. november 15.

XIII. évfolyam, 4. szám.

Magyar örök világhosság.

Halottak napján a temetőben minden az elmulásról beszél. A fák lehullatják leveleiket és csupasz ágak íjesztően merednek az ég felé. A virágok elfomnyadva szomorokodnak. A hideg sirhantok szátfoszottak reményekre, töhrenmet álmokra, elenyészett boldogságra emlékeztetnek. A halálnak, az elmulásnak e nyomasztó sötétségébe azonban utgaszolt fény sugarakat lövell halottak napján a hitnek saalleme és a sírok között is dicsőségessé feltámadásról, boldog viszontlátásról, örök életről várásról édes melódákat lelkünkbe.

Mióta a hosszú, véres világháború és az utána következő nagy felfordulás alaposan megléptáta a magyar dicsőség terebélyes fáját és a maroknyi szabad magyarság feljethetetlen drága hazánk megcsönkítot, saút területére szorult, ahol felfosztva, lerongyolódva máról holnapra fengődik, mintha vég-nélküli halottak napjává változott volna a magyarság élete. Letintit dicsőségünk, reménytelen jövőnk utgaszaltan hépe sötétlik felénk mindenhonnan. Sehol az életben a biztató világhosszágát nem találom. Ellenséges népek gyűrűje vess körül; várják, lesik az alkalmat, hogy meghondítsák felettünk a lélekharangot. Bent az országban a szétlázás, a zűléss, a nemzeti bomlásnak és pusztulásnak e legbiztosabb előhírókelt, terjesztőkét napról-napra merészebben jehete szármnyak.

Halottak napján elfordulok az étlettől, amely csak szomorít és keserít és temetőbe megyek. Nemzeti nagy létünk nagy temetőjébe:

a Kárpátokba, a Doherdó, Oroszország nagy rónaságára. A véres világháborúban elesett magyar katonákról gondolkodom. Ezeket át hősiessen állották a lövésárok-élet minden nyomorúságot, a pergtűz pokoli borzalmasságot; fagyoshódott a tél hidegében, égett a nap hevében, éheztek és szomjaztak. Végül meghaltak a hazáért. Elmondja nekem ez a nagy temető, hogy a magyar hárségnek, a magyar áldozatkészégnek, a magyar vitézségnek lángja lobogott a világháború alatt a legmagasabban. S amilor ezt a beszédt haligatom, csodálatos világhosság támad lelkemben. Magyar örök világhosság! A néma sirhantok énekeltek kezdenek és a magyar „Hiszekegy” utolsó alkordjait harsogtatók bele a levegőbe. Erőteljesen, megrázóan, diadalittasan. Hiszek Magyarországsz feltámadásában. Hiszek az élővándó pillanatok, amilor a magyar harangok megszólalnak, hirdetik, sügőrké-bűg-ják hércen-völgyön át, hogy Nagymagyarországunk, feljethetetlen drága hazánknak minden talpalatnyi földje újra a miénk, újra csak a magyaroké. Az a nép, amelynek esernyi hőse volt és a vitézségnek ilyen hatalmas példáját állította bele a világtörténelembe, nem pusztulhat el, még ha a pokol kaput is megnyitnak.

Ezt a világhosszot szíjnyuk mi, búis magyarok halottak napján a hősök nagy temetőjében, ezt sugárogatjuk mi tanítóik a mal sötét életben magyar ifjuságunk lelkébe.

Dr. Gábréel Pál,
tanfelügyelő, tanár.

és Dr. Frey János-féle „Gebet- und Gesangbuch” c. könyveknél annyi magyarázatot tartalmaznak, hogy azokból a gyermekekkel felbúvá magyarázól és németül énekelhetnek a szentmiséken. A vasár-ünnepnap nagy szentmisekre való német énekek csak az ismétlőiskolában tanítomak, azokat — különösen a leányok, kiknek hangja a modulátión is átesset — betanításom szerint énekelte a templomban, a feljötték énekelését állandóan járítottam és az anyagot állandóan bővíttem. Jelzett mindkét énekeskönyv azonban kifogyott s ének óta hiába sürgettem mindkét könyv tulajdonosát az újabb kiadásra. Kifogyott a Prinslinger-féle hangjegyek „Reite deine Seele” c. könyve is s őt is hiába kértem csapán azok megköszönő kiadására, mely a mi vizsgakönyv közt jobban felel meg.

Tisztelettel kérem azért az egyházmegyei hatóságok, oldja meg ezen ügyet. *Vagy* bírja rá a szerzőköt — nézetem szerint egyesítel — kiadásra, ha erre nem hajlandók, engedjék át a kiadás jogát az egyh. hatóságoknak, vagy az általa kiadott könyvkiadónak, *vagy* adjon ki új könyvet. Néhány kántor és pap néhány hét alatt összehajthatatlan könyvet. Az így kiadott könyvet rendelje el a főpásztor kötelező használatra, így bizonyára akadna magánéé is a kiadásra, *esen* „egységes tankönyvek” pedig igazán örülne minden tanító, kántor, pap. Szerintem egyelőre oly könyv volna kiadandó, mely ima- és énekeskönyv volna a tanuló- és énekeskönyv a feljötték részére; (utóbbiaknak imakönyvük úgyis van, mely nélkül aszonnyok, leányok templomba nem mennek). Tartalmazna minél kevesebb imát. A Dr. Frey-féle könyv 26 oldalon csupa oly imát tartalmaz, mely mind bent van a katekizmusban, onnantól tanítja meg a gyermek, könyvből ezeket nem imádkozza senki. (Pár imát, lelk. tükör, részesítésközt s.b.) Éneket teljes lelk. tükör nélkül) és áldozási imák már kellemek, de a fő olyan szentmise-imádság, melyet a gyermek megért. Kifutó az a Streicher-féle könyvben. Ezt mi gyakran hangosan imá-

Tanító és kántor.

Négy év óta a tanítógyűlések mindegyikén szerepelnek a kántori serelemek. Eleinte próbálkoztak a kántor Szüzeteségen, szüzeteségek a serelemek annak hivatalos lapjában a Katholikus Kántorban, de sikertelenül. A kántor Szüzeteséget érelen csodított mondott.

Végre a Katholikus Tanító Egyesületek Országos Szüzetesége végre kezde az ügyet. Bár ennek vezetől nem kántorok s tagjainak többsége sem az, tekintve a vezetőségi agilitását s azt, hogy az ország központjában,

koztaljuk a gyermekekkel. Így megtanulták a szentmise részelt, azokat megértik és bensősleg is részt vesznek a szentmise-áldozatban. Mindez sok helyen hiányzik. Igen melegen ajánlom ezt a felkeltőszókat és kántorátim figyelmébe.

Enekekiből legalább annyi tartalmazna a kiadandó könyv, mint Dr. Frey-féle, de az ebben, valamint a Streicher-féleiben levo elovaltak és gyászmissenek nélkül. Ezek helyett a Mohr-féle, a veleni tanító énekeskönyve, a Prinslinger-féle is annyi egyszerű és gyönyörű éneket kínálunk felvételre! Nem akarom azonban a könyv vázlatát adni, csak szempontjainkat röviden.

Fentiekből folyó következő javaslatomat teljesíteni alázattal az egyházmegyei hatóságok:

1. Rendelje el a Megpésztispók úr Ónagyméltósága a régi alapított gyászmissék összevadását és a tanulók naponkénti templombjárásra idején heikentik legalább 2-3 oly szentmise mondassék, melyen a gyermekek énekeltek és hangos imával vehettek részt.

2. Vasár- és ünnepnapon minden plébánia-templomban reggeli szentmise mondassék, melyen a gyermekek énekelhetnek és áldozhatnak. Mindennapi és ismétlő-tanulócseleki szentmisén tartoznak résztveenni tanítóik vezetésé és ellenőrzésé mellett. Gyülekezés az iskolában.

3. Az ismétlőiskolában is tanítassék ének, kötelezőleg a nagy szentmiséken használatos énekek is.

4. Az ének csak az egyházhatalóság által elrendelt vagy általa engedélyezett énekeskönyvből tanítható, kivételesen más szöveggel is, melyet azonban a kántor temp. im. engedélytől előtti köteles a plébánosnak bemutatni. [Eljárás a megjelent rendeletben.] Az énektanítás menetét évenként legkésőbb a szeptemberi tanítástól ülésen állapítják meg a kántor és plébános kivánságainak figyelembevételével.

5. Megfelelő énekeskönyv sürgős kiadásról gondoskodjék.

Párt.

Brunner András.

Budapestben székel, továbbá mert az ország összes rk. tanítója tegja (s mitvan a tömeg nagyobb, a súlyai nagyobb) a siker reményében indulhat a harcba.

Nem lehet senkinek kifogása az ellen, hogy a kántorok serelemek feljótására a tanítógyűlések idejének nagy részét igénybe veszik, mert az idők folyamán a tanító és kántor fogalmak a közutadiban összeolvadtak „indistinctibiliter et inseparabiliter”. De csak a fogalmak, a tanító és kántor *javaldalmak* a legelőbb esetben erőszakkal lettek egybe olvasztva. Egyes esetekben kez-

dettől fogva mint oszthatatlan fogalom szerepelt a kántortanító. Utalok arra az időre, amikor a közösség, illetve hitközségek csak egy embert alkalmaztak a gyermekek tanítására és a kántori teendők elvégzésére, aki azután egy segédet (preceptor) tartott. Innen ered a németajai népek az a szokása, hogy a 20 éves kántor Oberlehrernek nevezi, az 50 éves nem kántor (nem trom oszlatlanító), mert a másik is osztályt tanít) pedig Unterlehrernek, még akkor is, ha az illető egyszerűen igazgató.

A kántori serelemekkel kapcsolatban hivatalosnak a kántorizáló állami tanítókra, ezek azonban nem kántortanító s nem is nevezik magukat annak, ők áll. tanítók és kántorok.

Azaz, hogy a kántorikait is végző rk. tanítókat magukat „kántortanító”-nak nevezik, bizonyítottan szolgálhatnak állásuk szétválásáért. Nevezik magukat „tanító és kántor”-nak, ebből mindjárt kilátnik, hogy két állást töltenek be.

Önmagát támogatja a nem kántorok is kántorizáltnak céljuk elérésében, mert remélik, hogy ezáltal díjleveleinkből elátnik „a kántor díjtalanul kötelese helyettesíteni”. Ez nem szubalternáció!

Ha a kántornak nem elég működéséért a stóldái, a helyettesének sem lehet elég.

Vitáz Vida István.

Iskolánkülvli népművelés.

A külső munkák a befejezéséhez közelednek, csakhamar itt lesz az ideje a bejelentett népművelési munkálatait megkezdésének. Ha eredményes munkát akarunk vezetni, tudás előtti a legfontosabb dolgunk, hogy a tanulás vagyát felbrazsúit, állandóan ébren tartassuk és kielégítsük. Ennek eléréséhez kell, hogy megtaláljuk a nép érdeklődését felkeltő tárgyat, melynek kapcsán a halgatóság szüzhöz férközhetünk. Figyelembe kell vennünk, hogy a tömeg első sorban érzelmi élettel él, ezért oly tárgyat választunk, melynek megfigyeltetésénél keveset kell gondolkozni, éhez, gyönyörökhedik. Ha ez sikerül, nyert ügyünk van. Az érdeklődés fokozására, az előadások látogatottságának nagyobb biztosítására az előadásokhoz vonzó keretekről is gondoskodjunk.

Vagy ne feledkezünk — különösen kezdetben — a gyermekek és az ifjúság szerepeltetéséről — Minden előadás előtt és után egy-egy megfelelő költemény elszavalatása, énekek előadása, melodráma, rövid de jól megválasztott 2-3 személyt igénybe vevő jelenetű s.b. tanítások, élénkített tegyek változatossá a keretet. Lehetetlen, hogy így

munkánk eredményre ne vesszen. Ennyit a megpediglásról.

Most pedig tisztelettel kérem azon helyi bizottságokat, melyek a kiadásostól népművelési munka bejelentéséhez szükséges tervezetet még nem kérték, ez iránt minél előbb a népművelési bizottsághoz (kir. tanfelügyelőség) fordulni sziveskedjenek.

Tóth Aladár,
népm. titkár.

Kinek van igaza?

Régen történt, majdnem egy negyedszázaddal előbb. Világ folyásában nem vagy idő, de nagy az ember s még nagyobb egy tanító életében. Mégis mintha ma történt volna. Szinte előttem látom I. b. Szabó József lt. kancsák, plébános, kosztadóm főszög, mindig derűs arcát, fúrt vonásokkal megáldott déleg okját, halom a szeretetlőt sugárzó, figyelmes, nygjas, kellemes, magyaros és mindig jóleső megszólalásai, kinek háza az aha előtt is mint javító intézet szerepelt, tisztelőtlő és nyugoság címet viselő káplánjai örökké áldani fogják emléket. Nemkülönböztető tanító is!

Ez első állomás helyemnek, a somogyi hárszálán jéku kis falunak, akkortólban egy igen képzett, teológiai is végzett kántortanító volt. A Dini bácsi! ki kellemes, csengő szép hangjáról Somogyban oly sokan ismerték. Beteges volt. Működésének utolsó évében jött a kir. tanfelügyelő, névszerint: Gulgás Ferenc, — ki mint torontált kir. tanfelügyelő végzte be életét, — ismét látogatni.

Plébános, mint iskolafelügyelő kíséretében jött a tanfelügyelő az iskolába.

Szögnyó princípálom, kinek arczsinja is elarulla, hogy napjaink megannak számlála, egyre-másra adatta le tanítványokat a szebb-nel-szebb feleleteket. Sainte gyönyörűség volt hallani a szép, értelmes és hangos feleleteket. A kir. tanfelügyelő közbetvett kérésére is nem várt feleleteket hallottunk.

Több mint egy óra telt el, midőn az iskolát látogató tanfelügyelő felkért a kántortanítót, hogy tanítson a „levegő”-ről. Princípálom összeszedően gondolatot, iparkodik legyóni, titkolni köhécselés elaruló betegséget, head tanítani, melyet a kir. tanfelügyelő nem egyszer az ő általa gondolt módszerrel iparkodik irányítani, mi meg-sokoldalú a kántorát szerelő plébános és közbesszól: „Jól van, elég lesz mester úr!” „Kérem tanfelügyelő úr, az én kántortanítóm már egy bizottság előtt kiállotta a bíralatot s arról hogy tud tanítani, tanító oklevelet nyert. Most ne a tanítást, a módszert, hanem az elért eredményt tessék nézni; nézze a gyermekeken keresztül a tanítót! Nem en-

gedetnek meg, hogy a meslér úr tovább tanított!

A hosszabb utának csak az „Urangyaláná” hívó harang szava vetett véget. Mondanom sem kell, hogy az ebédet nem együtt ettük meg ... Vajjon kinek volt igaz a?

Szifártó László.

Egyesületi élet.

A Mindenható számoláéhoz rakom rózsákat, mert övé a dicsőség. . .

Hóházy Gizella, döbrökői tanítónő ünneplése.

Kéves azon tanítói száma, kik hártársáth, — a reábitóit ártatlan gyermekek szűllő, egyházt és vélelt előjáról elégt ota nagyságú bírsámat, tiszteletet, szeretetet, halál és non-azadást tud elárni, mint *Hóházy Gizella* döbrökői tanítónő. — A 25 esztendő járad-hatatlán, kitarító, eredményes munka meg-becsüslését, a nemcsak szóval, de péld-ával is elhímetl magvak gyönyörű szep rózsáknak aratását szemléltük a döbrökői r. kath. elemi népiskolában j. évi október 30-án tartott és a „Dombóvár” esepesét kerítelt” tanítói és papjait jelenlétében le-folyt ünnepléjen. Felkésztő volt látni, mint rakták az ünnepeit lábaihoz a háló, tisztelet és szeretet fakasztotta legtitosabb virá-gokat.

Míg más pályán naponta mint találkoznk hasonló figyelemmel, míg más élethelysén a kör színe megával hozza az ünne-pelletést, addig a tanítói pályán csak ritkán találkoznk hasonló kitüntetéssel. Mert a tanítói pályán olyan mesyéjen halad, ahogy az elismerés, a háló és dicsőség egy-egy augar csak ritkán szokott elévüdni. *Hóházy Gizella* érdemeit elő azonban nem lehet ki-térni! A egyházmegye „Troll-jéle jutalom-ban nem egyszer részesült, annak tanítóssága a „Pécs egyházmegyei Tanítóegyesület” igaz-gatósságába vételest a szűllőbörű tan-tusitulete pedig, — hiába elenkezett, hiába szabadkozott, — érdemeit gazdag tárgy-sorozatú ünnepléj keretében méltatja.

I lelekmelő ünnepléj szintemisével kezdődött, melyet *Varga Kálmán*, helybeli esp. plebánus mondott, alatta a gyermekek gyö-nörű, precíz énekharangnak fohászával mint főmóffalant szűlltek fel a jublámséret a hívek és hártársak népe az Egék Urához. Utána az iskola, — melyben a jubláms 25 éve óta a krisztusi hitgazságok hirdetésé mellett az Istent- és hazaszeretetre s a szükséges is-me-reket elsajátítására oktálja és neveli a név bizottokat, — teljesen meglett ünneplő közönséggel.

Itt legelőnek a Magyar Hírszegegy el-

hangzása után *Szeits József*, ker. tanfelügyelő Megyés Püspök Úr Országgyűlésőagnak leg-magyasabb elismerésé és üdözölő sorait, valamint az egyházmegyei főtanfelügyelő hírszöndöt leiratát felolvasoa, tolmácsolja a jublámsnak. Majd a saját nevében, a tanító-kar tanítójának, az Istent Mesternek szavaira társeszködra üdözölő Kóházy Gizellát, aki 25 éve működik, mint az ártatlan lelkek tanítója. Hány hisded jött elébe azóta? Hány hisded szűvet, lelket és értelmét szette Jézus tanára? Ha malomló említtet szözi büntetésére, akik ezen hisdedek közül csak egyet is megbotránkoztatnak, — mekkora jutalom jár annak, ki ezen ártatlan gyermekek-nek nemcsak szóval, de példájával is hir-dette a hitgazságokat s azokat életélem me is valósitotta. A nemzeti igaz hómöréje az iskola és templom, a tanítósság és a pap-ság. Jublámsunk 25 éven át sok hitű s hazafias ifjuságot nevelt. Magyarországy feltámadásának kéreméje pedig az ifjusághan. Ha minden októrá s minden nevelő úgy fölt be hitűsáát, miként ő, akkor miham-raabb eljö a várova-várt feltámadás!

A zatos tevésséle fogadott üdözölés után két kis hájos gyermek *Hásás Glt* és *Szabó* hán szép szavallatokkal kedveskedtek az ünneplének. Majd *Varga Kálmán* esp. ple-bánus, mint a döbrökői iskolaszék és hit-közösség elnöke hajlja meg az elismerés zász-letét a negyedszázadon át végezt járad-hatatlán s eredményes munka előtt, méltóan a jubláms érdemét, gyönyörű szavakkal esetele a hit tanítósság feladatát, melyet 25 éves működése alatt elő lényvel, pártatlan buzgalommal, szent lelkesedéssel betöl-tött. Ezután *Füzy Mihály* jt. tanító röviden, de annál kedvesebben és őszintébben a fontosítélet szeretetét tolmácsolja, ányujtja az ünnepeit részére vett gyönyörű szép emléktárgyat. *Tarr Márta* lt. oszt. polg. isk. tanuló alapos késűtséggel, szép tehetséggel elárult kedves felkösztűntőjevel sok könyvet eszt az ünneplő szemétre. A volt tanító-ságok nevében és halájkj jeltű *Füzy Erzsé-bet* döbrökői tanítónő kellemes, szép csengő hangjával kedvesen üdözölte egykört tanító-t, jelenleg hártársát. *Hirschner Margit* elemi isk. tanuló nagy tevéssétt kívántó szava-lalát után *Magyar Rezső* jt. tanító, a ke-rület felélt elnöke üdözöleté a jublálo tanító-tól és biztosította a kör további legőszi-nébb nagrabecsűléséről.

Az elhangzott üdözölésér után *Hóházy Gizella* a megkeresztözött hangján mondott köz-szönetet az ünnepelelőssé 25 éves működéséről — úgymond — mint tanító szerényen, telje-sít pontosan kötelességeit az Istent, Egyház, Haza és társadalom iránt; munkássága közepette megnyugvást, erőt tiszta lelkiismer-te adott, jutalmát onnét feljűllő várta, a jelen figyelemre nem számított. De, hogy

őssánte legyen, biszke öröm föltt el egész üdözött, mert látja, hogy a lelkiismeretes munka megértésre talál, látja, hogy meg-uduják becsűlnt a szerény, a lélek kincsele-nyét gyönyörű bányászó munkáit. A töltéses tanítólt pályán ma csak az illatos rózsákat hozták elébe, est mind a Mindenható zá-dómályos rajja, mert Istent a dicsőség, hogy a név igazolt talenulommal vissza adhatta. Egy kegyelmes Főpásztorőnének, mint az egyházmegyei főtanfelügyelőnek, a ker. tanfelügyelőnek, a helybeli esp. plebánus és hártársóknak, a kerület tanítóknak és papjainak, valamint a volt tanítóanyagnak és jelen-lőnek legőszi-nébb köszönetet mond a nem várt figyelemet s további eredményes munkásságához mindnyájuk segűtséggel kért.

Az ünneplé a Himnusz hangjával ért véget. A jubláms tiszteletére bantott volt, melyen mintegy 70-en vettek részt. Felkö-zösztököt mondtak: *Kovács Antal*, *Varga Kálmán*, *Szeits József*, *Pólgár János*, *Magyar Rezső*, *Baróti György* és *Szifártó László*, melyekre az ünnepeit válaszolt. (Sz. L.)

Tegdíjak és előzetési díjak nyug-tazása: *Taschek Anna* Kóppányzántó 160 ezer, *Rik* isk. pénztár *Csebény*, *Hönyök*, *Günyűj*, *Kaposszelesző*, *Szajk*, *Varga Murgó*, *Mánfa*, *Hant*, *Dunaszekeső*, *Szajk*, *Füged*, *Felső-lyék*, *Bar*, *Bakony*, *Mecsekszabolcs*, *Szabolcsbányatelep* 14—14 ezer *H*, *Nyugypárd* 20 ezer *H*, *Szacsics*, *Szacsicsmajorpuszta*, *Záv-ud* és *Hísejke* 15—15 ezer *H*, *Pleb. Hiv.* *Kakasd* 42 ezer *H*, *Ebrics* *Isztván* *Német* *Isztván* *Kó*, *Plebánia* *Hiv.* *Abaliget* 98 ezer *H*, *Bálin* *Isztván* *Lövésztehető* 780 ezer *H*, *Horváth József* *Nagybicsérd* 790 ezer *H*, *Kumpér* *Lojós* *Szabály* 580 ezer *H*, *Bank* *József* *Alsóeörszeg* 20,200 *H*, *Lenthy Pál* *Tótfajla* 40,000 *H*.

Internátus díjak nyugtázása: *Lenthy Pál* *Tótfajla* 570 ezer *H*, *Szcuter József* *Magyarbóly* 510 ezer *H*, *Kumber* *Lojós* *Szabály* 810 ezer *H*, *Bank József* *Alsóeörszeg* 30 ezer *H*.

Hírelem. Ez ideig csak a pécsi, német-l, dombovár esp. tanítólt körök pénztársót küldöttek tag- és internátus díjokat, azon-ban ezen kerületéből is még igen számo-san nem ísűttek meg díjokat. Tehát 18 ke-rületből csak 7 kerület küldött, míg 1 ke-rületből még semmi sem érkezett be. Igen kerűjk tehát az egyesült tagokat, hogy díjokat küldjék meg a körű pénztársóknak hálaadótelemül, hogy elhasson azok a díj-sorsoknak módjában állhasson ezeket a közönségre beküldeni. A körű pénztársók kerűnek, hogy a tegdíjakról és internátus díjakról külön-külön késűtsétsenek kimutat-óssát, mert a tegdíjak és internátus díjak külön elszámolás tárgyát képezik. Ezen ki-mutatásokban névleg feltüntetendők, hogy kik ísűttek és kik vannak hátrélekbán.

HIREK.

Felélt betegszabadságot kért egy-sűlletünk érdeműs világi elnöke, *Horváth Ignác*, székszárdi igazgató tanító. Majdnem egy félzászadon át szentelte idejét, adta erőt a kath. nevelés ügyének és még a legutóbb időkbén is fiatalos rugalmassággal látott fő-közűltünk. De most már a szervezet is kö-zösűlt joggal. Adja Isten, hogy ez a felélt szabadságy visszahozza a mi Néct bátyánk arányos kedélyét, testl egészségét. És ha utána pihennt tér, ha nyugalomba vonult is, maradjon a miénk, aki vezetni, irányítani tud és akar bennűnk.

Nyugalomba vonult tanító. *Perler Mátyas*, foltal igazgató tanító 39 évi sikeres működés után nyugalomba vonult. Be alkal-malton Öngyéműlőssága, a Megyéspüspök Úr elismerő sorokkal tűntette ki a pár asztl is, mert a legpalóssabb időkbén is min-denkor a vallás-erkölcsös életnek volt bátor hirdetője. Kívánjuk a jó Istenőlt, hogy boldog derű, megelégedettségy aranyozza meg phénésé napjait.

Kiknek kell tantervet készíteni. A nemzetsűllet üdökeleken működő hártársak ígűmetl felhűjök, hogy a három példányban hiállítandó tantervet csak az „a” típusú iskolánál kell minden év szeptember 1-ig beküldeni; a „b” és „c” típusúknak nem.

Az eh. főtanfelügyelőség hivat-osa helyiségy Káptalan-utca 4. szám alatt van.

Mennyhát a szorgalmi idő? Az es-ker. tanítólt körű ülésőntöl felvett kűvek ta-núsága szerint félremagyasázzák az 1921. XXX. te. végrehajtása tárgyában kiadott 130,700/1922. sz. Vhm. rendelet 46. §-át és Öngyéműlősságának ugyanezen tárgyban kiadott körűlell rendelkezését ott, hogy a 227 munkanap a mindennapi iskolában nem viltető keresztűlt. Felülágosításúl csak annyit jegyzűnk meg, hogy a hártársak figye-lmetl kiűllt hágyűk ismétlőiskolátl. Ugyanis ott, ahol hett 5 napban történik a minden-napi tanítás, ott hentenkit egy nap esik az ismétlőiskolát tanításra s így lényegében ott is hett 6 munkanap számtandó. Ott pedig, ahol nincs ismétlőiskolát tanítás, hett 6 munkanap mellett a mindennapi iskolában kijön a 227 munkanap.

A Marianum Othon jötevői folyton szaporodnak. Az elműlt hónapról a kűvet-késző adományokat regisztrálhatjuk: *Henny Ferenc* dr. 1 millió *H*, *Romeisz György* gyű-rös árendeműlyeműt 122 ezer *H*, *Rádó Ferenc* szatlas újabb árendeműlyeműt emén 84,000 *H*, *Zsolnay-gyár* nagymennyiségű edény kedvezményes árban és külön árendeműlyeműtben 200,000 *H*, *Arnold János* lakatostól kedvezményes árú lakatossunkhá, *Lajos Gyula* tk. hitandó 24,000 *H*, a pécsi *Székesépalatnőlt* egy gyekörölősszorga.

Adomány az analphabetizmus leküzdésére. A pécsi Széchenyi-képtelen népművelési célokra, főleg pedig az analphabetizmus elterjedésére egy millió K-t adományozott.

A keresztény Magyarország érdekében is így a kath. tanítványok a kath. tanítószervezetet is harcol a Pécsi Est! Támogassa minden kiath. tanító!

IRODALOM.

Nemzetérdeklődés kultúrával, neveléssel, előkelőséggel. E címen foglalta össze a nemzeti kultúránk szűk körében élő Sipa Károly, mi vezérkari ezredes. A könyv három főrészre oszlik. Az első részben a kultúrát és speciálisan a mi kultúránkat, annak a kialakulását tárgyalja szociológiai alapon. A kultúrát a szerző három részre, és pedig belső, külső és anyagi kultúrára osztja be és főleg a kultúrát hozza összhangba a kultúra magasabb kérdéseivel. A második részben a kultúra kultúra gyakorlati részével: higiéniai, tornával, lelassal, öltözködés, modorral és sok-sok más kérdéssel foglalkozik. A harmadik részben a *könyv- és levelezés* iránti érdeklődés, a pappal, tanítóval, jegyzővel foglalkozik a főleg az íjfejtéssel, hogyan kell a kultúrát szélesebb körökkel közölni, közzétenni. A 285 oldalra terjedő könyvet, mely a Szent István Társulat kiadásában jelent meg, megvár népünk emelni azzal a kultúrával, mely szeretetbe öntjük. Sokat tanulhatunk belőle!

Hétfoglalmú hazafis dalok iskolai használatra. Iskolánk felbő és szép műveit ábra vállalkozott Tibold József, polg. isk. tanár, amikor úgy a saját szerzeményű, mint különböző más szerzők legcsébb irredenta dalait fűzte egy kis eszlorba. Céja ezzel nem anyagi haszon elérése volt, hanem az, hogy a dal erejével segítsen nemzeti törekvések éberrtarításához. A fűzetcséljén, mind a 12 dalon végigvont nemzeti felhívásainkba vetett szűrtel hitünk. Hétfoglalmú szerzőkönk ex a kis fűzetcséljén mind azok kezében, akik átérzik a magyar dal hatalmas

összetartó erejét. A fűzet a következő dalokat tartalmazza: Nemzeti jelge, Zászlójelge, Magyar zászló, A nota vége, Haljhalodik, Csikországtól fenyegekben, Szöke Tizza, Riadó, Talpra magyar, Dal a turulmadóról, Kikel még a földből, Horhy-induló, Mind a 12 dal könnyed, szép harmonizációval igen alkalmas iskolában való tanításra. A fűzet megrendelhető a szerzőnél: Pesterezzétek, Atilla-utca 15. Ára 50.000 koronra.

Nagykor Nép művelés. E címen fordult meg az iskolánkban népművelési kérdéseket országos vonatkozásban tárgyaló lap, melynek immár második számát is megkötötte a posta. Az egész lapot az úgy iránti meleg szeretettel legrójt át. A szerkesztők, a munkatársak mind lelkes hitei, nagy munkásság a magyar népművelésnek s ezen szeretettel, lelkesedéssel átbarát a nyomtatott betűk töcsésén át a népművelés minden munkásságának lelkebe átömlött. Az elméleti kérdések mellett főleg a gyakorlati vonatkozásokban ismertelt a népművelési kérdéseket. És épen ez a gyakorlati tárgy az, amely rendkívül értékes és megéppítőül teszi a lapot. Mert sokan vannak, akik szívesen dolgoznának, de nem tudják hogyan kezdjenek bele. Éppen erre a kérdésre találunk igazán hasznos és könnyen keresztülvihető jeleket és ötleteket két számban. A lapot, melynek előzetesét írára egész évre 1904.000 K. tartásának figyelembe és parólógó-szó a költőnek. (Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Vármegegyháza, I. emelet 62.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Szigetvári Esp. Her. Tanító Kör. Önmegdeczési jelenség, hogy a guleszen felmerült lapunk kérdése is. A magam részéről csak örülhetek és örülök is róli s a hiányságoktól, amennyiben töm telj, teljesítem is. De, — és ebben van az én gyengeségem, — azok embernek száziéle hiányságtól képleten vagyok mind a száznak melegegdeczésre teljesítem. Úda!

Sz. A., Sánd. A kihitt megkaptam, a jóvá számban jón. Szeretném, ha a folytatás is mihamarabb a kezem közé kerülne. Köszönet és üdö!

Megjelent a nép körében legkedveltebb és legmegbízhatóbb magyar és német szövegű Rózska-féle naptárak az 1925. évre.

Kérjük a mélyen tisztelt Tanító urakat szíveskedni csak ezeket a naptárakat ajánlani.

Szövegkötetek és kiskerekedők nagy hazánkra tesznek szert. Az naptárak Árusításiával foglalkoznak.

Szállítás csak készpénzért! — eredeti kiadói engedélynyel.

Tanító urak szives figyelmébe ajánljuk közzimert órási választékú könyvtraktárunkat, hol felállítású mindent **Imakönyvet, rózsafüzért, szegképet, Pedagógiát, sépródalmat, ifjúsági iratot, harcászonyi és egyeb színművet, bármilyen szalmukta.**

Zenemű újbonások közül **Karácsonyi ajándékul** igen alkalmas a **Bárd-, Nádor-, Rózska-völgyi- és Rozsnyai-féle**

Karácsonyi Zenealbumok 1924-1925

Héti előjegyzési- és zsebtárcá-naptárak, levelepapírosok díszes dobozban, asztali tenartatóriói, iróskelettel dobozban, fölülóllak, pecsétművek, írópapírok, emlékek és autogram könyvek, levelezőlap- és bélyeg-albumok, művészi reprodukciók keretezve sziv. stb. minden a legegyszerűbből a legfinomabb kivittel.

Vidéki rendezések a hóorközös napján itóztotnok ol. --- **Kiváló tisztóttel**

Stephanum nyomda és könyvkiadó a

Szent-István-Társulat

egyesített üzemi részvényirtársaság líókja könyv- és zenemű-kereskedés, papír-, író-, rajz- és tanszer-ralikár,

Pécs, Apáca-utca 2. szám.

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPÖRTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSÉGHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Felolós szerkesztő: Számpil Pál, képezdel tanár.

Kiadótárlajdos: a Pécs, Papnövelde-utca 2. szám, hová a lap szállítási útját illető minden közlemény, hirdetés és reklámok is küldendők. Az előfizetés és tagdíjak MAGYAR SÁNDOR, egyesített pénztáros címére Pécs, Káptalan-utca 4. sz. alá küldendők

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Papnövelde-utca 2. szám, hová a lap szállítási útját illető minden közlemény, hirdetés és reklámok is küldendők. Az előfizetés és tagdíjak MAGYAR SÁNDOR, egyesített pénztáros címére Pécs, Káptalan-utca 4. sz. alá küldendők

Pécs, 1924. december 1.

XIII. évfolyam, 5. szám.

Diszharmónia...

Akik olvasták és figyelemmel olvasták az „Ember tragédiája”-t, azok bizonyán emlékezni fognek arra a jelenetre, amikor a ma-dnag eszeségét a palak zúgását öföföletlen halgató első emberpár elé odotpann Lucifer, a tagadás szelleme. A jószágos isten hegylemből létrejött természet csodás harmóniájt szemlélő emberpár megijed ettől az új jelenségtől s félelmében vállaltára fogja: honnan jött, miért jött. Lucifer így szól a legszebb dícsérelt öszályom híján”: „Mért nem maradtál hát a fényes egekben?” — kérdi Ádám gyanakodón. És Lucifer gőgösen felel: „Meguntam ott a másodíki helyet, az egyhangú, szabályos életet... Küzdeztél kiönök, diszharmóniát, mely új erőt szűlt, új világot ad”. — Lucifer dícsőlt a diszharmóniát.

Nos hát a mi mal és mondjuk modern életünk ugyancsak nincs kián ezen dicsőítelt diszharmóniától. A föld színteről immár elfűlt az „egyhatalom, szabályos” élet és helyett ideges, kaphadó nyugtalanság, ki nem forrott eszmék tusakodása, keserű harc, nyomor, általános elégtelenség foglalta el. A mi ember szűből mintha kivesselt volna a béke, a harmónia szeretete. Minha csupán csak abban lélné örömet, ami diszharmóniát, ami felkavaróítja indulatát. Minha rohan abban, hogy nyitja el minden mal, kor emberre elégt, nyitja el minden. Minha rohan abban, hogy nyitja el minden serleget. Hogy mi van a serlegetben, az melléke. Rohadás közben betekint az ugyancsak rohanást fejlődő tudományok műhelyébe is, egy rövid pillanatra szétnéz ott a azt képzéll, hogy most már nyitja el előtte a tudás birodalma.

Igaz, hogy a tudományok vívmányait képárazatosnak. Soha nem is sejtett magaslatoira emelkedtünk. Az is igaz, hogy beláthatatlan még ma is az a terület, mely a hódító emel. Minha rohan abban, hogy nyitja el minden ber birtokába kerülhet még. Am az alatt,

míg a szellem a tudomány területén hódít, előfűben elfeledkezik a lélekről. A lélekből eltűnik a kedély bensősége, lekopnak, leföresz a lélek finomságt és a tudatból kiűsz a hit, hogy testvérek vagyunk. Így a tudomány a harmónia helyett, — mely igaz elje, — diszharmóniát teremt.

Az egynászközi érinkezés rideg és durva. Üres fejű pozórók járnak nagy számmal közöltünk; acrobát a könnyű érvényessélt díadala ragog. A családi élet is elveszt számító önzés, rideg egyenletlenség lép.

És az irodalom, a művészetek? A háng, a stílus, a színek hazug tobozása mind csupa diszharmónia. Hát a saját? Keves kivétel: lel új eltorzulása annak, aminek lennie kellene. Itt hőmpolygónok csak igazán a diszharmónia szűlte „új élet, új világ” hullámát. Szabadságot kiabál a saját s helytel korlátlan féltelenség az, amit új. Világosságot hirdet, de erőlkélt sötétség honol benne s a fekete betűk hadserege lerombol mindent, amit szép, ami nemes, ami szent. És ezek a hullámok bejéketiknek mindent, ami újukba akad.

Hát az ifjúság, a mi féltett kincünk? Talán az ifjúság lelkeben még él a harmónia, a béke, a szabályos élet szeretete! Dőre ábránd! A szennyes hullámok elerék már a gyermekek szűb, az iskola falait is. Az ifjúság lelke is nehezen gyűgölő felűlekek fűmádték. Itt is csak diszharmóniát találunk. A gyermek talán még a mélné, de az ifjú már a modern kor gyermeke. Lelkét átalakítja a modern családi élet; lelki egyensúlyát megbolygatja a feljogosító harcra, szűbében kiciszóznak és felburjánóznak az utca és a saját által odahittet mérges növények magot.

És a társadalom? Az is kivethetőleg megdő. Proféta proféta nyomán támad s mind a társadalom idűt akarja szolgálni. És amely

mint hazánk jeles pedagógusai kísérletet, az nekik kiforrását és a népskolák életébe való beillesztését meghozta hazánk mai gazdasági helyzetére, a „jelen iskolája” az az

iskola, ahol a tanulók *actio* részt vesznek a tanulásban, ahol a fiatalok munka *non cupiunt* cél, de módszer is, ahol gyakorlati emberekké neveljük a gyakorlati életnek. (Földmunkák)

A magunk erejéből.

Az önművelés a legszebb erénye minden embernek, de főleg a nemzetársadalom munkásságának, aki úgy érzi, hogy hivatásának lelkiismeretes betöltéséhez a haladó, fejlődő tudomány újabb igazságaira is szüksége van. Akiben nincs meg a készség ezen folytonos önművelésre, az elmarad, elfejlődik összeapának a haladás hullámán és mint a kortól elmarad munkást elhanyagolják.

Következményeiben és kihatásában nincs károsabb egy nemzet haladására és fejlődésére nézve annál, ha az új nemzedékek nevelők, az erkölcsi és értelmi kultúra ideális munkásságát, a tanítóság jeleit csopontok össze a haladás hullámán. Mert ha a tanító elmarad, az nemcsak az ő személyes kára, hanem sokaké, mindenzölké, akiket neki kellett volna előbbre vinnie. Ép ezért állíthatjuk, hogy nincs lelkiismeretlenebb munkása a köznek a kortól elmaradott tanítónál, viszont a holtig tanulás elevenek érvényesülése a tanítóban, biztos záloga a nemzet életerős híveinek.

Azt a fényt, hogy a nevelés gyümölcse; a nemzet egészének korszerű haladása és a fejlődése, csak önművelődéséssé kész tanító kar munkája nyomán érhetik meg, mindenkor jellemzők a nemzeti kultúra hivatásos tényezői. Ép ezért mindent elkövetnek, hogy a tanítói társadalom a továbbképzés lehetőségét megtalálja. A tanügyi kormányzás tanfolyamokat rendezett és szervezett azon célú, hogy azokon egy-egy szemlélet, újabb nevelési feladat betöltéséhez, — testnevelés, gyermekpedagógia, közegészségügy, többszemélyes stb., — közelebb juttassa a résztvevő, büszgő tanítókat.

Most a szanálás korszakát éljük. Gondolni sem lehet arra, hogy ebben a korban ilyen tanfolyamok létesüljenek, mert hiszen ehhez a lelkesedésen, a hitvitáson, az ügyszerete-

ten kívül pénz is kell. Pénz pedig most nincsen. Ez a pénztelenség azonban nem lehet akadály a tanítóság továbbképzésének. És mivel e célra senkivel nem várhatunk semmit, a magunk erejére kell támaszkodnunk. A tanítói lelkiismeretesség, hivatászeretet, a tanító feladatának tisztán látása meg is mutatta az utat, amilyen haladót lehet. A pécsi esp. ker. tanítói köréből pattant ki ez a nagyszerű gondolat, amelyet íme itt közhírré teszünk. Ez a tanítói kör elhatározta, hogy tagjainak a saját erejéből újult lehetővé teszi a továbbképzésre oly módon, hogy havonként egyszer másorok esélyi rendez, melynek keretében egy-egy előadásban felszámolják a modern neveléstudást egy-egy kérdésről. Felkérte a kör a tanítóképzőintézet tanári karát ezen előadások megtartására. A tanári kar kész örömmel vállalkozott a nemes feladatra s így a kérdés meg van oldva. Az első ilyen előadás dec. 18.-án lesz Pécsen, a Kibé. Hala. Hóban, amikor is *Hagy I. György* tart előadást a modern rajz és kézimunka tanítás kérdéséről. Ugy tudjuk a magosi herület is készült ilyen másorok estére, amelyen *Rausz Lajos* esp. plébános tart előadást.

Íme a példa. Csak kővetni kell a akkor elmondhatjuk, hogy a saját erőnkkel tartottuk magunkat az örökke hullámozó élet felszínén. Azok pedig, akik részt vesznek ezen előadásokon s az ott hallottakat a magukéba télik, gondolkodjanak azon kárításukra, akik bármi okból nem jöhettek el. A tanítóegyesület és körni gyűléseken adják tovább a hallott gondolatokat, eszméket, hogy így azok az egyházmegye minden tanítójához eljutván, ott kicserélőzzenek s hatalmas jövő növekedjenek — a magunk erejéből!

(pl.)

Gondolatok a gyermek játékszereiről

Jón a város-úrti karácsony. Vágyak s remények gyuladnak a sok apró gyermek szívében. Egylük képes könyvet és építésztervénnyel, a másik toporzékoló tűzes fapapírt, kardot és sípot, a harmadik, negyedik, az ötödik, mind mind kér és remél valamit. Hány apró kezecské címezt kér leveleit a jó kis Jézusához! A szülői sokasága tolong a bazárokn, játékos boltok és sportüz-

letek előtt s benn. Venni akarnak valamit. Valami játékot, ami olcsó is, szép is, tartós is. Isten tudja hány szempontot figyelembe nem vesznek, csak azt nem, hogy megfelel-e a játékszer annak a céljának, amit vele el akarnak érni. Pedig ha vissza gondolnánk a gyermekkori, csinosan öltöztetett babakissasszonyokra, katonajátékokra, a mindenféle rugóval, csavarval, jűtügyűvel felszerelt

gőzgépre, autóra, hóóra, a sok más, drága pénzben vásárolt holimra, amelyeknek csak néhány napot örvendek, akkor rájövönnek, hogy nem ezek az igaz gyermek játékok.

Hát melyek?

Erre a kérdésre önként adódik a felelet, ha a játékek létezésébe egy kisssé bele-mélyedünk.

Az első pillanatra látjuk, hogy a játékokban az ősi életfőtőzön nyulvaunk meg. Gross Károly szerint a játék nem más mint a későbbi életteljárásához szükséges tevékenységek gyakorlása. Fegyverrelésítés a jóú nagy harcára. Az a játék, amibe a gyermek most még oly melegen belemerül, egy szép napon, szinté észrevétel nélkül belevezeti őt az élet komoly labirintusába. Homok házikk helyett lakóházakat épít s a cserapályán szaladó, gurigókkal készült kötélpályaberendezést a valóóságban is megcsinálja. A játék hevében mutatkozik pajóssága és ravaszkodása s a saját létezésének megvédésére szolgáló fegyverré alakul át.

Komoly, sőt szent dolog a gyermeknek játéka s benne rejlik egész életük boldog örömeinek vagy szomorú csalódásainak csirője. Amely gyermek ügyes, körültekintő, teleményes és járadhatatlan a játékban, az a legnagyobb valószínűség szerint jól megfogja állni helyét a komoly élet nagy küzdelmeiben is.

A gyermek a játékban alkot és teremti. Minden játék csak annyit ér, amennyire igénybe veszi a gyermek fantáziáját. Mit tud a gyermek lelke hozni tenni azokhoz a játékokhoz, amelyek szinte a világ tárgyainak kicsinyített másait? Egy játék repülőgépe a maga sokféle csavarával és aprólékos részleteivel a gyermek előtt egy nagy zűrzavar. Nem tudja mire való ez a rész vagy az a csavar. Honnan is tudná? Nem is tőri rajta a fejt, hanem csakhamar leesedi róla mind az amit feleslegesen talál s így a nagyszerű repülőgépek kerékéből pár nap múlva hossa, a szárnyaiból pedig homokhányó lapát lesz és ezekkel már boldogan játszék a kis apróság, mert mindenkéhez az ő léte-

nek egy kis része tapad. Mindentkről tudja hogy mi, mire való, mert hisz ő tette azaz. Legyen tehát a játék primitív, hogy a gyermeki fantázia sok-sok mindent tudjon még hozzá tenni. Minél egyszerűbb és darabosabb, minél bambább formájú, annál kedvesebb, mert a tökéletes és életűséggel felszerelt játék hatalmas a gyermeknek. Nem tud semmit hozzá tenni az ő kis léteinek tartalmából. Nem tudja hiegesztéit és felruhazni különféle tulajdonságokkal.

Nézünk meg a drezdai játékokat, melyek talán egy évtizeddel ezelőtt indultak el világ-hódító útjukra. Kuga, lo, kifragoga egy darab fából s oly erős, hogy bávalva is alig lehetne egyon útni. Durva, kezdeleges, de igen erős szeker, bárányhák, ködmönös juhászlap. Vesszőből font csirékeskősar, a melynek csiréke az udvaron és a kertben is felállhatók. Mind-mind igen alkalmas a gyermek fantáziájának foglalkoztatására. Mindegyik tárgy a való életnek egy kis darabkáját útszi a gyermek szemé elé.

Igen egyszerű, kezdeleges technikájú játékok vegynék a gyermekeinknek s engedjék őket játszani. A játék birodalma egy külön birodalom. Gyönyörű, szép tündérország, amit a gyermek fantáziája épít magának. Mára egy eltört kőcsavarával vagy bepalozott ruhakéfével sokkal boldogabban, szivesebben s önfelédtebben játszának, mint a legényesebb basár ledragabb játékaival. Tevékeny szereplője a gyermek eme kedves tündérvilága teljes és boldog, örömeim sugárzó, hogy mint becses emlék kíséje a gyermekeket az élet későbbi rögös útján.

Fekete János,
tanítóképzőint. tanár.

Tanítóink a vármegyei főrévnyhatóságban

A Pécsi Est egyik veterán kárításunk tollából statisztikai adatokat hoz Baranya-vármegyei főrévnyhatósági bizottsági lapjáról. Érdekes számok. E szerint a 457 főrévnyhatósági bizottságot tag között az értelemiségi osztályunk 178 képviselője van, az iparosságok és a kereskedőknek 52, a földművelőknek 78. Sőt kiszámította az is hogy a zsidóság 78 taggal van képviselve. Érdekes kitűnő pontok bizonyos nemzetgazdasági és kulturális megállapításra.

Bennünket az érdekel, hogyan, miképen van a tanítóság képviselve a 457 főrévnyhatósági tag, illetve a 178 értelemiségi bizottsági tag között?

Kérésük, hogy hányan vannak a főrévnyhatóság tagjai között között szaktanársaink közül. S Baranya-vármegyében a következő tiszteletlül:

1. Btő Lajos Beremend,
2. Csáky Zsigmond Szabadszentkirály,
3. Gass József Baranyegő,

4. Hay János Himesháza,
5. Hengi Boldizsár Lángosok,
6. Horváth János Nagybicsérd,
7. Kontrohr Géza Eger,
8. Schmidt Ádám Hiskajabfalva,
9. Szentkirályi Ede Gerde,
10. Walta Lipót Baranyaszentgyörgy.

Talánról, Somogyról nem állnak adatok rendelkezésünkre.

Mindenese valamit, arra hogy a járó és meggye általános érdekei mellett velük és általuk a falusi tanúgy és a tanítóság ügye érdekképeiselet nyerjen. S ez nagyon szükséges is, mert nem szabad felednünk, hogy a meggyi törvényhatóság jóvágyozást bizottsága a javadalmi jegyzőkönyvek megállapításában, a tanítófizetési értekezésekben, megbeszéléseiben, az iskolai, tanítói lakások jókoraiban tartásának kérdésében az iskolagazdálkodás ellenőrzésében és kikény-

Hivatalos közlemények

Felhívás a limanovai csata évfordulójának méltatására fargyában.

F. évi dec. 10-én lesz tizedik évfordulója annak a nagyserű győvortenynek, mellyel hős huszárnak a limanovai csatában az oroszoknak a hátrpótba való özönlését és a Felvidémet az ellenséges csapatoktól való elválasztását megakadályozták. Limanovai hősei aranylappalok gazdagították hazánk történelmét, a magyar hősségnek, hazaszeretetének és halálmegvetésének oly példát állítottak elénk, mely minden időben dicsőségese lesz a magyarnak.

Épp ezért felhívom a pécsi egyházmegyei hatóság által tartozó összes r. kath. elemi és polgári iskolák, valamint a tanító- és tanfőnöklépzőintézetek igazgatóit, hogy a vezetésük alatt álló iskolában, illetveben a f. évi december hó 11-én az első tanítási órában emlékezzenek meg a limanovai hősohorról s ismertessék tanítványaik előtt ezen páratlan hősséggel vivott ütközet jelentőségét. E napon a tanítás előtt a tanuló részére lehetőleg szent misé tartandó.

Pécs, 1924. november 30.

Komócsy István,
elm. főtanfelügyelő.

Iskolánkülvli népművelés. Meggyés-páspók Ur O. Nagyulósága f. évi IX. körlevelében 2783/1924. sz. alatt rendelkezett az iskolánkülvli népművelés felkutatására érdekében a felhívta a plébános, iskolaszéki elnököket megjelölve továbbá eljárásra. Tekintettel arra, hogy Baranya vm. iskolánkülvli Népművelési Bizottságának f. évi november 17-én 206. sz. alatt az egyház-meggyi főtanfelügyelőséghez írt levelében

szerítésében, a járulékok behajtásában feltevelési formát, sokszor döntő tényező.

Nagy érdeke tehát a katolikus tanúnyitnek és a katolikus tanítóságnak, hogy a törvényhatósági életben számbel és tetszardalmi súlyának arányában részt vegyen. Ha igaz az, hogy a község vezetői a pap, tanító, jegyző, akkor a jegyző 47-es, a papás 31-es száma mellett nemcsak el kéne, hanem kivánatos volna, hogy katolikus tanítóságnak legkisebbjéig közül meg parán bekerüljenek a törvényhatósági bizottság tagjai közé. Az is kivánatos lenne, hogy az ügy bekerülő tanító-törvényhatósági bizottsági tagok tájékozódva legyenek minden a közpombi jutó általános érdeklő iskolai és tanító ügyről s azt egymást támogatva iparkodjanak a meggyél, illetve a községbizottsági bizottságnál képviselni. Egyesületi elnökségnek e tekintetben szivesen áll majd szolgálatra és támogatásukra. (*)

fése szerint csak egy-két helyről küldötték be értesítést, az egyházmeggyi főtanfelügyelő ez utón is felkeri a plébános, iskolaszéki elnök urakat, hogy ezen fontos kérdésben további késedelem nélkül járjanak el.

Az 1925. évi tagdíj és a Katolikus Iskola előfizetési díjának megállapítása. A Pécs egyházmeggyei Róm. Kath. Tanítóegyesület 1924. évi július 8-án tartott közgyűlése által adott felhatalmazás alapján az 1925. évi egyesületi tagdíjat mált éhez hasonlóan tagonként 30.000 K-ban állapított meg, mely tagdíj 1/2 része a kört és 1/2 része a központi pénziárt illeti. A tagdíjak a hozott határozat értelmében legkésőbb május végéig a kört pénziárások útján a közpombi bekielendők Épp ezért a községi kört gyűlésnek alkalmasul a tagdíjak beszedéséről lesznek. A Katolikus Iskola 1925. évi előfizetési díját Meggyéspüspök Ur O. Nagyméltosága 1924. VI. körlevelében 1944/1924. sz. alatt évi 1/2 aránykoronában állapította meg az iskolai pénztárak terhére. Tekintettel arra, hogy a terube veit számonkelti 4 oldal az igényeket nem elégíti ki s a szerkesztő-bizottság és elnökség minden ügyezete odarátul, hogy a rendelkezésére álló nagy anyag felhasználásával megfelelő lapot legyen képes a tagok rendelkezésére bocsátani, ép ezért az 1925. évi és előfizetési díj összegét 30.000 K-ban állapított meg s felkérem a fj. plébános, isk. igazgató megállapított előfizetési díjat az 1925. évi legkésőbb 1925. január hó végéig a központi főpénztáros címére bekielendí szíveskedjenek, hogy ehkett a lap zavartalan megjelenítése biztosítva legyen. Komócsy István, egyesületi elnök.

Egyesületi élet.

Egy katolikus tanító kormányzó kiütetése. Weber József, nyugalmazott közelefeldi tanító Horthy Miklós kormányzó főméltóság nyugalmába vonulása alkalmával hozta érdemeilel tüntette ki. Érdemesek kórt is kiváló karitás ünnepele a Baranyamegyei Általános Tanítóegyesület idei közgyűlésén történt, amelynek megnyitására azok melegsztési elnöke, Saiebert Róbert üdvözlötte az ötven éves jublián, majd pedig dr. Berze Nagy József, királyi tanfelügyelő méltatva érdemelt, s tüzte mellé a hettős kesztes érdemrendet. Rákos István az egyesület részéről mondott beszéde a tanítói hivatalis apothosisa volt, amelynek fényében a kiváló tanító ösz feje és meghatagtságtól csillogó szemel ryogottak. Komócsy István, egyházmeggyi főtanfelügyelő az egész egyházmeggye kiütetésének mondta azt a meleg együtteszt, amely az általános tanítóegyesület részéről, Weber József érdemeinek méltatásában megnyilvánult. Egybe kerülte azt az üdvözlés hátát és köszöntet, amelyet Zichy Gyula gróf, meggyés püspök ur Weber József iránt nyugdíja vonulása alkalmából is kifejezett. Minderre a kitüntetést helyett fia, dr. Weber Elek válaszolt. Ez még kedvesebb, melyebb és meghatagtsággal tette a Baranyamegyei Általános Tanítóegyesület az idei közgyűlésének nyitányát.

A Baranyamegyei Általános Tanítóegyesület közgyűlése a Pécs egyházmeggyei Tanítóegyesület tagjai elnököktől a lelköktőlük élükön szép számmal vettek részt. Nem véletlenül történt. Az a szemlem, amely ma az általános tanító egyesület vármeggyei és országos vezetőségét betölti, nemcsak bizalmatlanságot nem kell Magyarországon katolikus tanítóságában, hanem büzdítől és erősítőlét hat rá. Rákos István, országos elnök oly nyiltan, oly bátran s oly határozottan hirdette a nem állami tanítók javára is az egyetlen elbános elvöt, hogy a tanítóság egyemeles érdekeinek vezérképviseletének tekinthetjük ö. Tehát a magunkénak is. Jelentős elvi nyilatkozat volt részéről, hogy az Országos Általános Tanító Egyesület is kiú a kántori fővedelmének szövelésszássáért a tanítói fővedelmét. Ez a felekezeti iskolák kántorainak kiütéleges sérteme, amit a szerencsétlen fatalmú és szövegeztési törvények és miniszteri rendeletek állandítottak. Eggyel több ok a tanítók és kántorok egyesületi és érdekképviselet támogatására. Katolikus szempontból ez nemcsak a jelenlegi kántortanítók méltatlan megterhelését s kiütő megmozgalt jó munkájuk díjának elvonását jelenti, hanem súlyos jogseret és anyagi hátrány a kántorok díjazás községrehez is. Ha ezt adg

jóvá nem teszi, amíg alapjában és általában a mai tisztességes és az egyházak iránt jószándékú kormányzó irany van hivatalban, félt, hogy utóbb későn lesz. Ha nálunk bármely okból — az állam, a községek vagy hitközségek ellátanak tanítókat a kántortanítól, mielő kántorra mégis csak újra szükse, ennek állását majd mindenütt újra kell szervezni, ami újabb, rendkívül megterhelteletet jelentene népünknek. Ami a történi a kántori javadalmának a tanítói fővárszítésbe való beszámitásául, az valószínű — bár nem állítjuk hogy rossz számból — szekularizációja egyházi természeti javadalmának. Ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni. (*)

Tagdíjak és előfizetési díjak nyugtázása. Mayer József Tamási 880 ezer K, Hesz József Vokány 220.350 K, Tancos Ilona Sütény 44 ezer, Fauszt Antal Naggyeike 1.090.000 K, Szauter József Magyarboly 40.000 K, Bolkovics Ferenc Varga 24 ezer K, Rh. isk. Bár 14.000 K, Varga Lajos Tésli 14.000 K, Rh. Isk. Püspökpusztá 26.000 K, Sásd 14.000 K, Buzsáky Imre Pellérd 28.000 K, Pléb. Hiv. Szász 28.000 K, Nagl János Lángosok 580 ezer K, Nunkovics Gábor Bakony 28 ezer K, Rottmayer Mária Pécsudvar 20 ezer K, Korizmis Kornélia Horváthertelen 14 ezer K, Rh. isk. Felsőögersz 14 ezer K, Bódy Károly Baberc 150 ezer K, Tirset Polihárr 1.260.000 K, Flóri György Tékes 14 ezer K, Rh. isk. Dusz 14 ezer K, Trabert Márton Déménd 880 ezer K, Toponári Ferenc Szászvár 580 ezer K, Saagy Gyula Geré 28 ezer K, Szauter József Magyarboly 40 ezer K.

Intenzív díjak nyugtázása. Mayer József Tamási 1.420.000 K, Hesz József Dány 330 ezer K, Tancos Ilona Sütény 30 ezer K, Fauszt Antal Naggyeike 1.650.000 K, Szauter József Naggarboly 60 ezer K, Mohács esperesi tanítói kör 1.740.000 K, Rothmayer Mária Pécsudvar 30 ezer K, Bódy Károly Baberc 150 ezer K, Tirset Polihárr 1.370.000 K, Toponári Ferenc Szászvár 870 ezer K, Szauter József Magyarboly 60 ezer K.

HIREK.

Összes munkatársaink, kántársaink és olvasóinknak boldog, békességes karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Igazgatótanítói hitevés. Hesz Béla, pémetri r. ósdiántlánytölt, a Meggyéspüspök Ur Öngyműltóság igazgatóvá nevezte ki a Véménden eltöltött 20 évi dicséretes működésének, az egyházi és iskolai törvények szögör betartásának, mély vallásosságának, példás család életének, amely a kommun alatt is mindenkori példaképül szolgálhatott a többi kántársalnak, elismeréséül.

